

VÄRMLANDS ANOR

Nr 2 juni 2023

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 40

Sommarbild från Kyrkebyn, Arvika. Här ser det väldigt trevligt ut med kaffebord i det gröna. Det var innan utemöblernas tid, så man tog ut salsmöblerna. Folket är identifierade av Martha Palmgren (1913–2005) vars mormor och morfar, liksom två av moderns syskon är med på bilden: Först två systrar Nyberg som hade mjölkaffär i Arvika, sedan Johan Olsson (1847–1922), herr Nyberg, Marta Olsson (1844–1928), Nybergs systerdotter, Fema Johansson (1887–1970), fru Nyberg, Gustaf Johansson (1890–1984) och kanske gamla fru Nyberg. Familjen Nyberg var goda vänner till folket i Kyrkebyn. Fema (egentligen Eufemia) och Gustaf var barn i huset i Kyrkebyn.

Mangårdsbyggnaden i Kyrkebyn finns kvar, även om den nu ligger mitt i ett villaområde. Bilden ur redaktörens samling.

VärmlandsAnor

VärmlandsAnor är Värmlands Släktforskarförnings medlemsblad. Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa. Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047 Upplaga 1700 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare och redaktör

Carl-Johan Ivarsson, Finnögatan 4 B, 614 33 Söderköping
Tel 070-2253245, redaktor@varmlandsrotter.se

Layout

Kerstin Osterman, KEOZ, Skattkärr

Tryck

City Tryck i Karlstad AB

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress

c/o Lars-Göran Jansson, Ingalills väg 10, 656 38 Karlstad. Tel. 070-713 49 56

E-post: ordforande@varmlandsrotter.se

Organisationsnummer 873201-6879

PlusGiro 46 96 60-5

Norskt postgiro 7877 08 16652

Medlemsfrågor

Medlemsavgiften är 170 kr för ordinarie medlem och 60 kr för familjemedlem. Medlemmar i Norge: 220 norska kronor. För nytt medlemskap gå till start.varmlandsrotter.se/bli-medlem eller kontakta Elisabeth Björkman medlem@varmlandsrotter.se

Hemsida och e-mail

www.varmlandsrotter.se

e-mail vsf@varmlandsrotter.se

Föreningens styrelse

Ordförande Lars-Göran Jansson, Ingalills väg 10, 656 38 Karlstad. Tel. 070-713 49 56

Vice ordförande Britt-Marie Johansson, Bokliden 41, 667 33 Forshaga Tel. 070-530 63 30

Sekreterare Gunnar Jonsson, Sveavägen 6 C, 661 41 Säffle. Tel. 076-768 11 54

Kassör Elisabeth Björkman, Önnerud 161, 655 91 Karlstad. Tel 073-640 76 03

Ledamöter

Eva Lejrin, Packhusallén 17, 652 17 Karlstad.
Tel. 070-685 99 60

Sonja Skagerud Östlund, Cederroths väg 1, 663 33 Skoghäll. Tel. 054-51 73 34

Thomas Andersson, Gärdesgatan 17, 667 31 Forshaga
tel. 070-237 83 54

Berith Hemmingberg, Gjutaregatan 16, 684 31 Munkfors, Tel. 076-914 01 97

Monika Becker, Svenshult 310, 663 91 Hammarö,
tel 070-294 34 36

Lisbeth Wärme, Acksjön 615, 665 98 Molkom, tel.
070-686 90 76

INNEHÅLL

- 3 Julia Roberts värmländska släkt fick uppmärksamhet i amerikansk TV, *Carl-Johan Ivarsson*
- 6 Hur jag fick en värmländsk ”syster” – och bror!
Christina Weigel
- 8 Hitta släkten (och en massa annat) i tidningarna,
Anneli Johannesson
- 9 Wermlands Slägte-Bok digitaliserad, *Gunnar Jonsson*
- 10 Olav den helige och korset i Dalby,
Lars Erik Westlund
- 13 Yttre evenemang sommaren 2023
- 14 Släktforscardagen i Forshaga – en vårlig succé
- 16 Hästköttskalaset i Eda hösten 1795, *Pelle Räf*
- 20 Ordförande har ordet
- 20-21 Antavla nr 256
- 22-23 Antavla nr 257
- 24 Höstens program 2023

Redaktörens ruta

När detta skrives är jag och säkert många med mig uppfyllda av den fina släktforscardagen i Forshaga. Mer om den i bildform i detta nummer. Har också gjort en utflykt i den del av Västergötland som heter Vadsbo härad och besökt åtta kyrkor på en dag – men det är ju om Värmland denna ruta skall handla

Eftersom jag fortsatt roas av att registrera kyrkböcker har jag de senaste månaderna sysselsatt mig med Kölas vigda och döda. Det är stimulerande att fördjupa sig i en förut ganska obekant socken. Jag har få egna släktingar här. Men kyrkböckerna börjar tidigt! Familjen Faxell som var kyrkoherdar både i Kila och Köla hade liksom kyrkobokföringen i blodet, som Peter Olausson skrev en gång.

Vi har fått in lite nya antavlor – men vi tar emot fler. Dessutom vill vi, som alltid ha artiklar.

I detta nummer luftar vi ett ämne som jag själv ägnat mig åt i nästan 25 år – om Julia Roberts värmländska härkomst. Så blir det också variation i tid och rum, precis som det skall vara.

Manusstopp för 2023:3 är 10 augusti 2023

Julia Roberts värmländska släkt fick uppmärksamhet i amerikansk tv

av Carl-Johan Ivarsson

Tisdagen den 24 november 1998 kunde Svenska Dagbladet presentera ett genealogiskt scoop. Det var rätt försiktigt placerat i familjesidans pågående serie om släktforskning. Under rubriken "Kändisar med svenska anor" berättade Bo Lindwall om Buzz Aldrin, Ray Bradbury, Michelle Pfeiffer och William Rehnquist. Men också om Julia Roberts – och om hennes rötter från By socken.

Att Julia Roberts – född 1967 i Smyrna, Georgia – hade svenska kopplingar hade varit känt ryktesvis sedan några år. Webben var sedan några år tillbaka en del av släktforskningens vardag men ännu så länge var det ett sätt att utbyta information. Det fanns ännu inte särskilt många källor att forska i.

Bo Lindwall hade själv några år tidigare redigerat en bok om kända svenskamerikaner och deras härkomst. Han sökte vidare tillsammans med forskarkollegan Dick Eriksson och det var den senare som med hjälp av telefonkontakter med släktingar till Julia Roberts i Minnesota lyckades säkerställa kopplingen över Atlanten.

Det är värt att minnas att Julia Roberts vid denna tid var en av de största kvinnliga stjärnorna i Hollywood. Efter genombrottet i "Mystic Pizza" 1989 fick hon status som superstjärna efter rollen som godhjärtad prostituerad mot Richard Gere i "Pretty Woman" 1990 så kom framgångarna slag i slag, i bl.a. "Min bästa väns bröllop" 1997 och "Notting Hill" 1999.

Från By socken

I artikeln sammanfattade i korthet att Julias morfars mor Elin föddes 1884 i By socken i Värmland. När familjen fyra år senare flyttade till Amerika blev namnet ändrat till Eleanor eller Lenore. Efter några år i Brainerd, Minnesota flyttade familjen till Minneapolis. Elins far Johan Jansson var född 1859 i Ölserud och modern Emma Kristina Karlsdotter var född 1858 i Lungsund.

Jag fick upp ögonen för artikeln och kontaktade Bo Lindwall. Han skickade mig de få uppgifter han hade om familjen – det här var alldeles nyupptäckt information.

De närmaste månaderna ägnade jag rätt mycket tid åt att utforska Julia Roberts svenska anor. En gren fanns på Värmlandsnäs och i norra Dalsland, en gren runt Lungsund och Färnebo. Samtidigt så lovade jag att ligga lågt utåt eftersom Dick Eriksson och Bo Lindwall ville uppmärksamma detta i lämpligt forum.

Allt fick en ny vändning efter Släktforskardagarna i Karlstad i september 1999. Då blev jag intervjuad av VF:s reporter Eleonor Park-Edström och blev tillfrågad om jag upptäckt något särskilt intressant i min släktforskning. Jag nämnde då mer i förbigående att jag utforskat Julia Roberts svenska rötter.

Denna nyhet blev huvudnumret i VF:s reportage från Släktforskardagarna. Så läser förstås även rikstidningar vad lokala blad skriver. Expressen ringde och ville göra en telefonintervju. De ringde en fri-

308. Sundstorp		Födelse		Aktenskap	Flyttat		Bivistat förde och begitt H. H. Sattvand					Flyttat			
Personernas namn, stånd, emblett, yrke och närings- före (hänke, inlyses- och förtärlighet, sektionalitet (om förnamnet), lyten (svagnis, blods, döftumma).		År	Ort (socken i lin, stad)	År	Ort (socken i lin, stad, eller par. i konfession- löken)	År	Ort (socken i lin, stad, eller par. i konfession- löken)	1886	1887	1888	1889	1890	Frejt och särskilda anteckningar.	År	Ort (socken i lin, stad, eller par. i konfession- löken)
1	Johan Jansson	37	Ölserud	56	✓		✓	✓							
2	Emma Kristina Karlsdotter	38	Lungsund	55	✓		✓	✓							
3	Elin Maria	37	By		✓										
4	Gustaf Melph	35	By		✓										

Julia Roberts morfars mor Elin Maria med föräldrar i husförhörlängden för By 1886-1894. Längst till höger står notisen om att familjen utvandrat till Norra Amerika 1887. Bildkälla: Arkiv Digital.

lansfotograf i Karlstad som ville fotografera mig vid By kyrka. Det blev ett uppslag om amerikanska kändisar med svenska rötter med Julia Roberts som ett huvudnummer. Jag fick för ett kort slag uppleva att vara i rampljuset. Troligen var nyheten också på löpsedeln i Värmland – föga förvånande.

Negativ reaktion

En reagerade dock mycket negativt på publiciteten, Dick Eriksson. Han ringde mig och skällde ut mig, eftersom jag spräckt hans nyhet. Han hade också ringt till Säfte-Tidningen och enligt egen utsago förbjudit redaktionen att skriva om Julia Roberts.

Det var den sista kontakten med Eriksson. Det gjorde också att min lust för ämnet minskade, även om jag fick anledning att se på filmen ”Erin Brockovich” med Julia Roberts i en ny mer dramatisk titelroll i Arlington, Virginia i april 2000.

Den enda publiciteten vid denna tid var en artikel i ”Tidningen Land” hösten 2000. Saken diskuterades förstås i Säfte och jag minns att det fanns en påtaglig stolthet. Många tyckte att vi borde bjuda Julia Roberts till Säfte. Någon tyckte att kommunen borde skänka henne en tomt. Själv var jag skeptisk till att hon skulle vara intresserad och dessutom torde det vara ytterst svårt att få kontakt med en stjärna av den kalibern. Sociala medier fanns ännu inte och det fanns få möjligheter till direkt kontakt med Hollywoods stjärnor.

Med tiden blev dock uppgifterna om Julia Roberts värmländska släkt tillgänglig för alla via Värmlands Släktforskarförningens hemsida.

Åren gick, och ibland gavs Julia Roberts värmländska (och dalsländska) rötter uppmärksamhet. Torsten Fransson från Edsleskog tog upp saken i sin serie av böcker om hemsocknen. Det var Julias morfars morfars farfar Per Nilsson Hälsman, soldat i Hälshult i Ölserud som var född 1775 i Halne i Edsleskog.

Finding Your Roots

Men nu var det januari 2023. Mer än 24 år hade gått sedan Svenska Dagbladets lilla artikel blev publicerad. Mycket har hänt i släktforskningsvärlden. Det yppar sig ständigt nya möjligheter för att både hitta källor, publicera ny information och knyta kontakter.

Det finns i Sverige och andra länder flera tv-program med släktforskningsstema. Brittiska ”Who do you think you are” från BBC blev i Sverige ”Vem tror du att du är” och blev en stor succé i SVT. Konceptet har sålts till fler länder, bl.a. till NBC i USA. Här är en kändis huvudperson, som får sin släkt utredd och får göra ett besök i sin släkts spår och kanske träffa högst levande släkt.

Ett liknande program är ”Finding Your Roots” som sänds i amerikanska public service-kanalen PBS sedan 2012. Programvärd är Henry Louis Gates Jr, en afroamerikansk professor i litteraturvetenskap vid Harvard University. Här är det i regel två huvudpersoner i varje program, kända personer som fått sin släkt utforskad och som presenteras med rönen i samtal med Gates i form av en bok. Några fysiska besök på släktplatser görs dock inte.

Sedan 2012 har många skådespelare, politiker, idrottare och andra kända amerikaner fått sin familjehistoria presenterad av Gates och hans team. Så inleddes i januari 2023 programmets nionde säsong och avsnitt 87.

Huvudpersoner här var skådespelarna Edward Norton och Julia Roberts. Norton är en känd skådespelare, men också mycket historieintresserad och själv släktkunnig. I avsnittet kunde det klarläggas att han verkligen är en ättling till Pocahontas. Något som han själv trott vara en släktmyt.

Men det är förstås Julia Roberts vi skall stanna för här. Julia Roberts är idag 55 år. Hennes karriär har gått vidare och hon behåller sin stjärnstatus även om hon idag inte har de roller hon hade i trettioårsåldern. Hon har fem gånger toppat

People Magazines listor över världens vackraste människor. Det breda leendet består.

Efter att ha diskuterat Julias väg till framgång, så diskuterar Julia sina föräldrar och deras ambition att bli skådespelare. Julia kände förstås till att hennes mamma var född i Minnesota och hade hört berättelser om att familjen egentligen skulle komma från Sverige, men hade ingen aning om detta var sant. Svenskarna är en synlig etnisk grupp i Minnesota, men långtifrån alla Minnesotabor har rötterna här.

Morfars mor

I 1940 års folkräkning (census) finns Julias mamma Betty Lou Bredemus tillsammans med sina föräldrar, bror och farmor, Lenore Bredemus, 56 år, född i ”Sweden”. Lenore är den ovan nämnda Elin Maria, född 30 april 1884 i Sverige.

Hur känns det att se detta i svart och vitt frågar programvärden: ”Pretty cool” är Julias svar. I programmet får vi se en inzoomning mot en födelsenotis i en svensk födelse- och dopbok. Inte för att de amerikanska tittarna ser någon skillnad – men det är faktiskt en annan födelsenotis i By församling som fokuseras! Det är en annan Elin, född i september 1884 i Säfte köping som får representera sin namne, som då var född i Sundstorp i By. Julia läser: ”Johan Johnson and Emma Christina Karlsdotter” – med viss tvekan. ”Det är så kärt, att tänka sig att hon döptes”. Där är kyrkan där hon döptes säger programvärden. ”Oh, really!” utbrister Julia när hon får se en bild av By kyrka. ”Kyrkan finns fortfarande där!” konstaterar hon.

Vi tänker oss Sverige som en idyllisk plats där människor hade det bra, konstaterar Gates. Bilder visas, som säkerligen kommer från Sverige men som inte är autentiska bilder av Julias förfäder. I anträdet tonar Elin Marias föräldrar fram, och de var ”Statares” säger Gates.

Statarliv

Detta är helt riktigt, Johan noteras som statdräng, först från 1883 i

By kyrka fick uppmärksamhet i amerikansk television. Så här såg kyrkan ut 1904. Foto: Riksantikvarieämbetet

Kyrkerud i By och sedan från följande år, Elin Marias födelseår, i Sundstorp. Han är född 1859 i Prästgården i Ölserud och har också bott i Södra och Norra Hökhult i samma socken, Smedstad i Botilsäter och Ramstad i Södra Ny.

När Gates talar om statarna noterar han att de levde i ett system som höll dem utfattiga. I bild ser vi foton som måhända Julia uppfattar som autentiska men som inte kommer från Säfflebygden. Statare levde med nästan ingen kontantlön utan bara bostads- och naturaersättning. ”Kanske var det därför som ingen pratade om det”, konstaterar Julia, uppenbart tagen av detta. Gates understryker än mer att statare var en verklig underklass i det svenska samhället.

Julia konstaterar att det måste vara ett förfärligt liv. Gates presenterar då listan på emigranter från skeppet ”Orlando” som lämnade Göteborg den 1 april 1887. ”Johan Johnson, 27, birthplace By, Vermland, destination Minnesota” läser Julia och fyrar av ett leende.

”De var modiga att lämna Sverige med två små barn”, konstaterar Julia. ”Oh my gosh” är Julias kommentar.

Istället för vara en jordlös statare i Sverige blev John rörmokare i Amerika. Julias släkt är nog den mest fattiga jag utforskat under 35 år av släktforskande. Nästan ingen verkar ha ägt sin jord – här är statare, torpare, smeder, dagkarlar, soldater och andra i liknande roller. Ett undantag är bruksskrivaren Lars Jolander, som också var borgare i Filipstad.

Avsnittet om Julias morfars mors familj avslutas med ett hopp bakåt in i 1700-talet. Julias morfars mormors mormors föräldrar Jonas Månsson Labäck, född 1755 i Lungsund, bodde i ”small towns in Varmland” och Maria Johansdotter född 1756 i Färnebo. ”That’s a cute name” säger Julia.

”Du har kommit tillbaka till 1756” säger Henry Louis Gates Jr, tjugo år före USA blev USA. ”Det kallar jag tungt svensk” säger Julia. ”Jag kommer att vara olidligt svensk nu” säger Julia. Jag kan ett svenskt ord, säger Julia. ”Hejdå” – men ty-

vrr tror Julia att är samma ord som ”Hello”.

I resten av programmet får vi följa Edward Nortons familj, men också avslöjas Julias rötter i den amerikanska södern på faderns sida. Och slutligen, visar det sig att Edward Norton och Julia Roberts är DNA-kusiner.

Så nu känner Julia Roberts till sin koppling till Säffletrakten. Det finns också levande men avlägsna släktingar i Värmland. Vad detta kan leda till får vi se.

Lösenordsbyte

VA nr 2 innebär också byte av lösenord på VärmlandsRötters medlemssidor.

Nya lösenordet finns vid adressen på det omslag som tidningen kommer med.

Hur jag fick en värmländsk "syster" – och bror!

av Christina Weigel

När jag skulle skicka in mitt test till FamilyTreeDNA skulle jag uppge min äldsta kända ana på den raka faderslinjen respektive moderslinjen.

Sent på kvällen fredagen den 13 januari 2017 letade jag efter den äldsta anfadern men hade kört fast, kom inte längre. Tänkte, hur ska jag kunna få hjälp med att hitta honom?

Jag är med i många grupper på Facebook som tar upp släktforskning i olika församlingar, län, om smeder, bergsmän, valloner, skogsfinnar eller specifika personer till exempel Stockhaus, Lång Kristoffer Honkainen. I nästan alla hittar jag samma kända ansikten och namn. Ett sådant var Ann-Christin. Vi hade tidigare konstaterat att vi är släkt på långt håll genom Gevert, Honkainen och Kukkonen och hade börjat chatta lite mer personligt med varandra. Hon berättade att hon är ett av fem barn i sin familj. Båda hennes systrar hade tyvärr avlidit och hon saknade dem så mycket, berättade hon. Jag som har två bröder men ingen syster, frågade lite försynt om inte jag kunde få bli hennes syster. Hon accepterade med glädje mitt förslag!

Eftersom hon bor i Värmland varifrån min anfader kom skrev jag ett PM till henne:

Halgåns kanjon i Ekshärad

"Hej och go'kväll! Har en fråga till dig som är värmlänning: Traneberg i Gustav Adolf - känner du till det? Där föddes min avlägsnaste ana på faderssidan Jöns Pettersson 28 september år 1750. Han är min farfars farfars farfars far. Hans far hette Petter Jönsson och var född 1729. Mer vet jag inte om honom."

Efter bara någon minut såg jag de tre punkterna dansa, de som indikerar att mottagaren håller på att skriva ett svar.

"Känner väl till Gustav Adolf och har hört talas om Traneberg. Gustav Adolf ligger bara ca 2,5 mil ifrån där jag bor. Byn ligger inte så långt från dalagränsen, många av mina anor kom från de trakterna."

Jag fortsatte fråga om hon händelsevis har denne Jöns Pettersson, torpare i Traneberg, bland sina anor. Hon kom då att tänka på sin morfars far som hette Pettersson och född i Tyngsjö. Hon skulle titta bland sina papper.

Efter en stund kom en fråga: "Hette hans fru Gunla?" Nej, hans fru hette Annika Jonsdotter född 1752 i Råmsberget. Jöns och Annika slutade sina dagar i Deglundstorp, svarade jag.

Hon skrev då att hennes då nyblivne man har en anfader med samma namn och födelsedata i G.A., men namnet på bostället hade hon inte antecknat. Denne Jöns hade en fru som hette Gunla. De hade en son vid namn Lars född 9 december 1789 i Deglund. Nu kunde hon ha gjort fel med fruns namn, eftersom detta var

i början av hennes släktforskning och man hyrde filmrullar och satt i ett mörkrum på biblioteket och forskade. Hon avslutade med att skämta: "Skulle inte bli förvånad om ni också är släkt – haha!"

Jag fortsatte: "Jag går in i Arkiv Digital och kollar. Det kan mycket väl stämma med att Lars mamma hette Gunla (Gunilla) eftersom Annika dog 1788." JAJAMEN-SAN!!!

"Stämmer det, är ni släkt? Då är jag släkt plus ingift släkting med dig"!!!

Nu hade klockan hunnit bli 23:48 - fredagen den 13:e - då jag hittade en ny släkting. Snacka om TUR-dag!

Sommaren året därpå gjorde jag

<p>Gunilla Larsdotter * 1761 Gustav Adolf / S † 1839-06-21 Deglund, Gustav Adolf / S Blev högst 78 år</p>	<p>Jöns Pettersson * 1750-09-28 Traneberg, Gustav Adolf / S † 1815-12-09 Deglund, Gustav Adolf / S Torpare Blev 65 år</p>	<p>Annika Jonsdotter * 1752-05-20 Råmsberget, Råmnen / S † 1788-03-20 Deglundstorp, Gustav Adolf / S Blev 35 år</p>
---	---	---

tillsammans med min man en släktresa till det skogbeklädda bergens, sjöarnas och LUPINERNAS landskap - VÄRMLAND.

Den första dagen besökte vi släktingen Monica Zetterlunds museum i Hagfors tillsammans med min "värmländska syster" Ann-Christin.

Därefter härlig samvaro i hennes hem i Uddeholm.

Hembygdsgården Karmenkynna i Lekvattnet

På förmiddagen följande dag gjorde vi en tur runt sjön Deglundan till bl.a Gustav Adolfs kyrka.

På eftermiddagen besökte vi min släkting Monika i Svenshult på Hammarö där vi tittade på kort i ett gammalt album. Hon vet enormt mycket om vår gemensamma släkt.

Dag tre blev det en utflykt till Ekshärad och Halgåns kanjon.

Karl Erik Forsells grav på Rämmens kyrkogård.

Sedan besökte vi Lekvattnet och hembygdsgården Karmenkynna för att få en liten inblick i hur våra skogsfinnska släktingar levde..

Dagen därpå styrde vi kosan till den underbart vackert belägna Rämmens kyrka där förmodligen de flesta av mina anfäder och -mödrar blivit döpta, konfirmerade, vigda och begravda.

Där anslöt sig också min farfars morbrors sonsons sonson Bertil.

Vi vandrade runt på kyrkogården där tyvärr inga släktgravar finns bevarade, bara en gjutjärnsurna som bevaras som kulturgrav. Där finns min farfars mor Alma Charlotta Forsbergs man, mästern Karl Erik Forsells aska om jag förstått det hela rätt.

Lesjöfors innehållsrika museum

Flyttningslängder

I samband med att vi hade arbetsmarknadspersonal, som registrerade födde, vigde och döde till vårt kyrkboksregister, registrerades även ett antal flyttningslängder. Registret är långt ifrån komplett, men när det ändå är gjort, så gör vi materialet tillgängligt för våra medlemmar på Värmlandsrötter. Registret är inte på något sätt kontrollerat eller iordninggjort utan presenteras i befintligt skick. Urval görs med filtret i Excel. Mer information finns i Excelarkets informationsflik.

Registret ligger i en Excelfil och innehåller över 90.000 poster. Du måste därför ha ett program som kan läsa denna datamängd i xlsx-filer. Ladda ner registerfilen till din dator för att kunna använda den till fullo.

Följande socknar finns med i olika omfattning: Botilsäter, Bro, By, Eskilsäter, Huggenäs, Kila, Långserud, Millesvik, Svanskog, Södra Ny, Tvetå, Vitsand, Ölserud.

Lunch på Anna Karolinas kök i Långban. Från vänster: Bertil Forsberg, Christina Weigel, Friedrich Weigel och Marianne Andersson

Hitta släkten (och en massa annat) i tidningarna

av Anneli Johannesson

På KB, Kungliga bibliotekets sida Svenska tidningar <https://tidningar.kb.se>, finns äldre svenska dagstidningar tillgängliga att läsa via nätet.

Fakta: KB och Riksarkivet har i ett gemensamt projekt digitaliserat och publicerat svenska dagstidningar. Upphovsrätten sträcker sig 115 år bakåt, vilket vid projektets slut 2022 innebär fram till och med 1906. Samlingen uppskattas till cirka 1 900 titlar från 1645 till idag.

När man söker i äldre tidningar får man direkt upp sidan där avsnittet med sökordet förekommer markerat med gult. Bland de nyare årgångarna får man ibland träffar som är låsta för läsning och i så fall får man ta hjälp av tidningen eller biblioteket för att läsa originaltexten.

I sökningen kan man välja att skriva ett sökord eller att välja en tidning och en tidsperiod. Om man inte vet exakt vad tidningen hette vid den tid man söker på kan det vara en fördel att söka i samtliga tidningar. Det kan ju också hända att personer dyker upp i en annan del av landet. Några exempel på antal träffar i några av tidningarna:

- Värmlands Folkblad (147 421)
- Wermlands Läns Tidning (3 321)
- Nya Wermlandstidningen (199 075)

Det finns också en del lokala tidningar som Arvika Nyheter (54 422), Karlstadstidningen (29 585), Kristinehamnstidningen (6 040) osv.

Tyvärr är det lite svårt att hitta på sidan, men det finns en lathund som hjälper till med att få mer exakta sökningar: <https://feedback.blogg.kb.se/forums/topic/lathund>.

Även lathunden är lite svårsläst, men det kan vara värt besväret att försöka.

Det gäller att försöka begränsa sökningen, och det går att göra även med enstaka ord. T ex kan man söka på ovanliga efternamn eller namn på mindre orter. Och lite tur kan också behövas. Det finns en väldig mängd intressanta artiklar om stort och smått om man lyckas hitta dem.

Ett exempel – en djävulsk präst i Norra Finnskoga

Jag sökte på några olika ortsnamn när jag råkade hitta en intressant artikel. Den ger inte några direkta upplysningar om någon av mina anor, men den berättar en del om de problem de hade.

I denna tid då man var beroende av kyrkan och prästen på ett helt annat sätt än man är idag hade man under två och ett halvt år en präst, kapellpredikanten K M Almqvist, som verkar ha varit rena mardrömmen. Artikeln är ett referat från en biskopsvisitation i Höljes i juli 1875. Visitationen genomfördes efter anklagelser från både kyrkoherden och församlingen.

Almqvist verkar ha gjort alla fel man kan tänka sig, slagits, ljugit, förolämpat, lurat till sig pengar osv. Bland annat krävde han att nattvardsbarnen för undervisningen skulle gå till Djäkneliden dvs Södra Finnskoga kyrka som då låg i en annan socken. Dit är det från Norra Finnskoga kyrka i Höljes nästan 3 mil över skogen, och om de kom från t ex Aspberget blev det ytterligare ett par mil enkel väg. För detta hade kyrkoherden anmält honom till biskopen för tjänstefel då det var och emot lag och författningar. Biskopen uttryckte sin stora ledsnad och förklarade att ett sådant olyckligt förhållande med nattvardsläsningen för framtiden ej får fortfares.

Kapellpredikanten Almqvist som student. Foto ur C. V. Bromanders samling

I artikeln står det också bland annat att han blivit instämnd till Övre Älvdals häradsrätt för två slagsmål där blod flutit, och att han offentligen förolämpat kyrkoherden.

Hela artikeln finns att läsa i Werm-lands Läns Tidning på den här adressen: <https://tidningar.kb.se/2808907/1875-07-28/edition/146978/part/1/page/2>.

Sammanfattat från Karlstads stifts herdaminne, Edestam, s 4:69:

K M Almqvist var född i Torp, Kila 14/9 1846, prästvigd i Stockholm 1870, död i Blomskog 4/6 1921. Han tjänstgjorde i Vitsand, N. Ny, Frändefors, Stavnäs, Gåsborn och Kristinehamn innan han 1873 blev kapellpredikant i Norra Finnskoga. Han blev efter biskopsvisitation varnad och förflyttad därifrån och hade sedan tjänst i Sillerud, Trankil och Blomskog.

Enligt biskopen var detta en av de otrevligaste förrättningar han haft att utföra. Omdömet blev "en nitisk och allvarlig präst men av ett obändigt och härsklystet lynne". Almqvist verkar ha lugnat sig för senare i livet betecknade biskopen honom som "en galant präst".

Wermlands Slägte-Bok digitaliserad

av Gunnar Jonsson

Då jag började göra samlingar till flera grenar af Wärmelands Historia, fann jag genast, att Genealogiska kundskapen var mig oundgängelig, till författande af di förekommande Personers riktiga Biographier. Jag började fördenskull strax, att göra mig behörigen underrättad, om mina Landsmäns Släfter, och har således Ständigt ifrån början arbetat på sammanfattande af Deras Slägt Register.

Ja så börjar Fridric Fryxell sitt verk med 284 släkttabeller med värm-
ländska släkter. Detta tillkom runt se-
kelskiftet 1800.

Ett projekt som tog sin start, blev snabbt ställt på ände när det visade sig att de tre exemplaren som finns av Fryxells Slägte-bok, inte var identiska. Tanken var att återskapa namnregistret, som är skadat och svårsläst. Dock inte på samma ställe i de två exemplar som dels finns på Karlstads Stadsbibliotek, dels finns på mikrokort. Exempelvis finns släkten Bengtsing enbart i det ena exemplaret. Detta medför att släkternas tabeller får olika nummer. Så ett namnindex gjort efter Karlstadsexemplaret är helt oanvändbart för den som läser mikrokorten. Dessutom är både exemplaren i Uppsala och Stockholm mikrofilmade.

Släktboken har funnits på mikrokort, men därefter varit svår att komma åt. På initiativ av Niklas Kant har föreningen därför bekostat en digitalisering av Uppsala-exemplaren. Dessa finns nu tillgängliga via plattformen Alvin. Slägteboken är uppdelad i två volymer.

Gå till www.alvin-portal.org och sök efter "slägtebok" så hittar du den!

6:o. Norra Finnskoga hade till pastors-embetet ingifvit följande klagoskrift, som föredrogs:
"Till pastors-embetet i Norra Finnskoga socken.
I bland de anmärkingar vi hafva emot vår kapellpredikant, herr pastor K. M. Almqvist, kunna följande särskildt anföras och bevisas, nemligen:
1:o. Att han öfvat åtskilliga gånger slagsmål, och sjelf alltid varit den anfallande å de personer han misshandlat.
2:o. Nekat qvinnor undergå absolution.
3:o. Vägrat att förrätta barndop.
4:o. Nekat personer nattvardsgång, utan uppgifvet skäl.
5:o. Offentligen beskyllt kommunalnämnden hafva tagit mutor, då de i saker haft annorlunda åsigter än han.

6:o. Vid allmänna såväl kyrko- som kommunalstämmor visat ett förargelseväckande uppförande och vredesmod samt nekat röstberättigade personer i stämman deltaga som ej gillat hans åsigter.
7:o. Den 14 sistl. mars kungjordes från predikstolen, att han ej under året ämnar hålla nattvardsläsning, utan hänvisade årets nattvardsungdom till Djekneliden.
8:o. Vid besök i enskildta hus inom församlingen visat sig trätosam och förargelseväckande.
9:o. I sina löneuppbördslängder påfört en del löneskyldige personer större lönebelopp än kongl. resolutionen angående kapellpredikantens lön omförmäler.

10:o. Den 28 sistlidne februari uraktlåtit att från predikstolen uppläsa 28 § af kom. stämman protokoll den 21 i samma månad, emedan densamma var stridande mot hans åsigter; —
Och för att vinna rättelse härutinnan anhålla undertecknade vördsammast att kyrkostämman hålles med Norra Finnskoga församling så snart som möjligt för fattande af beslut, om församlingen vill anmäla pastor Almqvist till åtal i h. domkap:t, eller ännu hällre begära hans endtledigande härifrån."
(En mängd underskrifter.)

Olav den helige och korset i Dalby

av Lars Erik Westlund

Ett skäl för medeltidens pilgrimer på väg mot Trondheim och Olav den heliges relikier att välja vägen utefter Klarälven skall ha varit att kungen själv en gång hade färdats här, nämligen då han 1030 återvände från landsflykten hos svågern, den ryske storfursten Jaroslav. Så menar Arvid Ernvik i sin i sammanhanget inflytelserika bok *Olof den helige och Eskoleia* (1955)¹ och hans uppfattning har upprepats i senare, osjälvständiga arbeten.

Källorna till Olav den heliges historia utgörs främst av samtida skaldedikter och senare tillkomna sagor (berättelser), som i sin tur kan indelas i separata Olavssagor och sådana som ingår i verk som täcker längre tidsperioder. Att han på sin väg från Ryssland till Stiklestad 1030 passerade Sverige kan tyckas vara givet redan av geografiska skäl, och i Sigvatr Þórðarsons *Erfdrápa* från omkring 1040, liksom hos Adam av Bremen (1070-talet), uppges att kungen i denna sin sista strid hade hjälp av manskap österifrån, svearna, eller, som Adam skriver, från sveakungnen.² Om kungens exakta vägval ger dock dessa båda källor ingen upplysning, och sagalitteraturen lämnar motstridiga besked i frågan. Ett stort arbete har nedlagts på att kartlägga källorna till de olika Olavssagorna – varav vissa är bevarade (helt eller delvis) medan andra är förlorade eller blott antagna – och sagornas inbördes släktskap, men uppgifterna om rutten 1030 låter sig inte inpassas i dessa stamträ. Ingenstans i det samlade materialet uppges emellertid uttryckligen att återfärden gick via Värmland. Det är också, som den norske historikern Jørn Sandnes har fastslagit ”spilt skarpsindighet å prøve å kartlegge kongens nøyaktige rute fram mot Stiklestad”³

Ernvik (och hans eftersägare) har dock inte grundat sin uppfattning om Olav Haraldssons vistelse i Klarälvdalen 1030 på någon analys av sagalitteraturen. I stället ut-

görs bevisningen av en sägenartad uppgift, som har getts status som historisk källa. Den höga värderingen är dock föga underbyggd då sägner om denne helgonkung har uppstått långt efter hans död – även efter reformationen – och knutits också till bygder där han aldrig har varit.⁴ Redan Ludvig Daae konstaterade i sitt arbete *Norges helgener* (1879) att det har funnits och ännu finns en mängd Olavssägner men att inte alla av dem är av gammalt datum: ”Det var ikke alene gamle Traditioner, som havde holdt sig hos Almuen, men disse vare i Tidens Løb jevnlig forøgede ved nye Opdigtelser”⁵ Sägner om Olav den helige var med andra ord allmängods; ”helgonet var så namnfræg at fortjellingane om han fann innsmett alle stader,” som den norske folklivsforskaren Olav Bø skriver.⁶

Också i Klarälvdalen har Olavssägner förekommit. Vid 1683 års antikvitetsrannsaking uppgavs att det ”Berättes och att Sancte Olof. War af Påfuen uth sendt att Wedh Wadstena och i desse orter Ått Trånhem att ställa folket utj lika ordningh med Romerska Rikett. är sedan döod och i Trånhem Begraven.”⁷ Vidare nämner Ekshäradsprosten Bengt Piscator i en skrivelse från 1736 eller 1737 att det i Älvdals pastorat berättas ”gamla Sagor” om bl.a. ”Konung Olof”, men utan att närmare precisera sig.⁸ Den i nutida litteratur som ”tradition” betecknade uppgiften att kung Olav år 1022 från Vaaler i Solør i Norge ”for öster och kristnade denna bygd”, varmed skulle åsyftas Dalby socken,⁹ bygger däremot på en misstolkning av en passus i Snorre Sturlassons Olavssaga i Heimskringla; med färdriktningen ”öster” eller ”österut” i redogörelsen för kungens hårdhänta kristningskampanj i denna del av Norge avser Snorre i själva verket rutten från Romerike och Nittelva till Solør, varifrån han återvände till Romerike.¹⁰

Den berättelse som Ernvik stöder sig på kretsar kring en korsres-

ning, något som han finner särskilt tungt vägande med tanke på förekomsten av ett kors i Eidskog, vilket enligt en uppgift från 1394 skall ha rests till minne av att Olav den helige en gång vilat där, och då Snorre Sturlasson i sin Olavssaga omtalar korsresningar på andra platser. Om detta kors, beläget i Stommen i Dalby socken, berättades följande vid 1683 års antikvitetsrannsaking men – märk väl – utan att det sammankopplade med Olav den helige:

”Wed Öfuere Gamble dalby kiörkia J dalby Sochen har stått ett Stortt träkorss. Allner långdt el: höögdt uthom för kiörkeportten, och Wed samma korss Varet en Offrekista, dee Sön- el: hellgodager ingen Gudtzienst War i kiörkan, hafuer likuäll Någre af Allmogen gåadt till korset och offrat utj kistan för sine Siuka dee hemmehade. men der någon oflitigh uar utj gudztiensten, förbrådde Andre Allmogen honom, sade den gåår huarcken till korss el: kiyrkia, huar af her i orten det ordspråket kommitt ähr”.¹¹

Detsamma återger Erik Fernow efter en med denna källa besläktad handling i sin *Värmlandsbeskrivning* (1773–79)¹² på ett annat ställe i sin bok har han därtill följande uppgift:

En berättelse innehåller, at OLOF Helige här [= i Dalby socken] uprest et Kors, sedan han förvandlat några Troll til stenar, då han for härigenom til Nerike. Trollet skal hafwa tiltalt honom: Kong OLOF med dit pipuga skägg,/ Du seglar förnär min badstuguwägg; och Konungen skal hafwa swarat: Du Troll med din råck och ten skal bli i sten/ Och aldrig mer göra Skeppare men¹³

Dialogen mellan den seglande kungen och det spinnande trollet (”råck och ten”) som Fernow anför har identifierats med några rad-

er i en visa om en kappsegling till Trondheim om Norges krona mellan Olav den helige och hans halvbror Harald Hårdråde som i verkligheten stred på broderns sida vid Stiklestad)¹⁴ Visans omkväde (i moderniserad svensk tappning) ”Det är så fagert i Trondheim att vila” har medfört att den av vissa uttolkare har betraktats som en pilgrimssång,¹⁵ och dess förekomst i Klarälvdalen – på denna grund – har därmed framstått som naturlig. Men kungens kamp mot trollen har skildrats också i sägenform inte bara hos Fernow och har därvid förbundits med skilda bergstrakter i närheten av något vattendrag.¹⁶ Trollstriden återges dessutom i senmedeltida kyrkmålningar, framför allt i Mälars- landskapen.¹⁷ Snarare än att dessa rader (och bilder) i varje enskilt fall skulle utgöra rester eller minnen av en visa med ett betydande antal verser tycks alltså kungens kraftmätning med trollen och den kärnfulla, rimmade ordväxlingen ha levtt sitt eget liv – och även om visan har varit känd på en viss ort säger det förstås ingenting om orsaken till att den har sjungits just där.

Vad gäller kungens strid med trollen och hans korsresning i Dalby föreligger även andra omständigheter som måste beaktas. Det har tidigare inte uppmärksamats att Fernow omnämner detta trollmöte vid tre tillfällen före utgivningen av Värmlandsbeskrivningen.¹⁸ Första gången det sker är i hans handskrift *Archivum Wermelandicum*, men där efter vad han har hört berättas i Bergslagen:

Folket i Bäragslagen har mycket at tala om Kong Olof den helige, huru han seglat från Norje till Närike genom Elfwedalen och Swartån, i Bratfors Sochn, där nu Swartå-masugn är upbygd, som är nu för tiden en icke stor flod; ifrån Närike skall han vidare seglat till Ryssland. På resan i Elfwedalen har han råkat at komma för nära et bärg med sitt skepp, då ett Troll ur bärget skall hafwa ropat till honom: Kong Olof, med ditt pikiga [!] skiägg / Du seglar för nära min badstugu-wägg. Men Sanct Olof fann sig snart wid Swar: Du Troll, med din räck och din ten, /

Skall bli i Sten, / Och alldrig mer giöra Skeppare men; Hvilket ock skall hafwa ägt den wärkan, at trollet blef strax i sten förwandlat, och säges at ännu stället skall kunna upwisas i Elfwedalen¹⁹

Sägnen återges närmast därefter i Fernows avhandling om Värmlandsberg från 1764 efter ”Landsmän till oss” (A Popularibus nostri) Sammanstötningen med trollen uppges där ha skett i närheten av Svartån. Ingenting sägs om spår efter något förstenat troll.²⁰ Trolllets klagan refereras av Fernow dessutom i en artikel från samma år, där med hänvisning till ”Relation i orten”, varmed förstås trakten kring Svartån.²¹

Detta innebär således att Fernow inte ger något stöd för att sägnen har berättats i Klarälvdalen. Visserligen skulle drabbningen med trollen enligt ”Folket i Bäragslagen” ha stått någonstans i Älvdalen – under kungens flyk (som skedde 1028), inte återtaget – men det är ovisst om den uppfattningen återgick på en uppgift därifrån eller var någonting som endast bergslagsborna (eller: någon eller några av de bergslagsbor som Fernow räknade bland sina sagesmän) själva ansåg. I de båda referaten från 1764 förlägger Fernow trollmötet däremot till i närheten av Svartån (Svartåälven), som rinner från Bosjön i Färnebo socken genom norra delen av Bratfors socken till Grässjön i Sunnemo socken. Med ”Elfwedalen” i uppteckningen i *Archivum Wermelandicum* skulle därmed kunna avses sjösystemet Rådasjön-Lidsjön-Grässjön och inte Klarälven.

I dessa äldsta belägg på sägnen omnämns inte heller någon korsresning. Hur den har uppkommit och varför berättelsen kom att förläggas till Dalby socken när den trycktes i Värmlandsbeskrivningen avslöjar Fernow öppenhjärtigt i en kommentar som han har gjort till uppteckningen i *Archivum Wermelandicum*.

I en svensk rimkrönika från 1400-talets mitt om Olav den helige, *Historia Sancti Olai* (tryckt första gången 1675) hade Fernow funnit

en passage som berättar att kungen ”kom i vtbygd thr vore trol / myklo ohyra the varo full / [...] Olaff ther tha korsit gjorde / trollen tha vägen tädan sporde / [...] eth troll som drap x män / han giordet j stena oc stonder än”²² Dessa verser, utan andra geografiska angivelser än att ”olaff kring om rikit foor” d.v.s. Norge några rader tidigare i krönikan, fick honom att utan betänkligheter kombinera uppgiften från 1683 om korset i Dalby med den trollsägen som han hört i Bergslagen, och att transformera rimkrönikans korstecken (”tha korsit gjorde”) till en korsresning: ”Man skulle lätt kunna komma på den tankan (så wida annars Relation äger någon grund af sanning, som han tyckes böra giöra) at S: Olof wid detta tillfälle uprest det kors wid Dahlby Kyrka”²³

I sin Värmlandsbeskrivning återgav Fernow sedan denna sin alldeles egen skapelse som om det rörde sig om en genuint folklig uppfattning och i detta vilseledande skick har den sedan vandrat vidare i litteraturen. Förfaringssättet påminner om hans fatala tilltag att identifiera den i Älvdalen i Dalarna hemmahörande sägengestalten Hök med ett benrangel i ett av gravrösen på Ekesberget i Ekshärad, d.v.s. i en helt annan älvdal.²⁴

Korset i Dalby förekommer även i en annan källa. Före Fernow – och därmed, liksom i 1683 års uppteckning, utan att förbindas med Olav den helige – omnämns det av Fridrik Fryxell. I första versionen av sin *Wermelandia Ecclesiastica* (påbörjad omkring 1750) skriver Fryxell att gammalt folk berättar efter sina förfäder att ett kors har stått vid kyrkan ovan sjön i Dalby socken d.v.s. i hemmanet Stommen omkring vilket de ”gått 3 g[ånge] och bugat och nigat; der efter gått 3 gånger omkring kyrkan, hvarefter vägarne ännu synas”²⁵ Detsamma anförs om korset också i senare redaktioner av samma arbete och utan att Fernows konstruktion har lagts till.

Några kors efterfrågades inte uttryckligen i instruktionerna för antikvitetsrannsakingen, men bland alla forntida gravar och runstenar som redovisas i de berättelser som

från 1667 och under de följande decennierna insändes till Antikvitetskollegium förekommer ändå några uppgifter om kors och med dessa eller deras omgivningar förknippade offer och ”korskrypningar”. Den senare sedvänjan praktiserades i synnerhet på långfredagen till åminnelse av Kristi korsfästelse, och då den förbjöds i samband med reformationen väckte detta på sina håll starka känslor hos menigheterna.²⁶ I

Ovansjö i Gästrikland t.ex. hade två kors stått i närheten av kyrkan och omkring gropen efter det ena syntes djupa spår där man ”haffva på knään krupit om kringh Crucifixet”; runtom kyrkan fanns likaså en väg där folket gått innan de inträtt i helgedomen.²⁷ Från Vingåker i Södermanland förelåg likartade uppgifter om en numera igenväxt väg runt kyrkan och om ett kors kring vilket folket ”krupit till krysse” I Hälsingtuna i Hälsing-

land hade folket ”krypitt till krysse.”²⁸ vid en ”Offer tafla” i ett vägsål.²⁹

Till denna tradition om andakts- eller bönekors ansluter sig korset i Dalby. Av Fryxells uppgift att döma är det möjligt att det också vid detta kors förekom korskrypning under den katolska tiden. Där emot har Dalbykorset ingenting med Olav den helige att skaffa.

1 Arvid Ernvik, *Olof den helige och Eskoleia*. Studier i Värmlands medeltidshistoria (1955), s. 21, 61, 62, 78 f., 117, 132, 136. Se även t.ex. Arvid Ernvik, ”Klarälvsdalen som pilgrimsled”, Karlstads stifts julbok 1964, s. 44, 47 f.

2 Ove Moberg, *Olav Haraldsson, Knut den store och Sverige*. Studier i Olav den heliges förhållande till de nordiska grannländerna (1941), s. 197 f.

3 Jørn Sandnes, ”Olav den hellige – myter og virkelighet”, Helgonet i Nidaros. Olavskult och kristnande i Norden. Red. Lars Rumar (1997), s. 17.

4 Se bl.a. Olav Bø ”St. Olav i tradisjonen”, *Olav – konge og helgen, myte og symbol*. Red. Martin Blindheim (1981), s. 87–89.

5 Ludvig Daae, *Norges helgener* (1879), s. 80.

6 Bø 1981, s. 92.

7 *Rannsakingar efter antikviteter*, 2:1. Utgivna av Carl Ivar Ståhle (1969), s. 186 f.

8 Se Lars Erik Westlund, *Hök. Om en älvdalsk sägen i Älvdals härad* (2003), s. 34.

9 Torleif Styffe, *Nordvärmländsk historiebok* (1998), s. 102. Jfr Lars Bäckvall, *Om övre Klarälvdalen i gångna tider* (1978), s. 25 (artikeln publicerad första gången 1922).

10 Snorre Sturluson, *Nordiska kungasagor*, 2. *Olav den heliges saga*. Översättning av Karl G. Johansson (1993), s. 158 (kap. 114).

11 Rannsakingar efter antikviteter, 2:1, s. 186. — I en artikel i Nya Wermlands-Tidningen 3/7 1973 föregår Ernvik att vid antikvitrannsakingen 1683 berättade allmoget att korset i Dalby ”ursprungligen hade rests till minne av konung Olavs genomresa 1030 men flera gånger förnyats”, ett synnerligen missvisande referat som Ernvik, vad gäller anledningen till korsresningen, dessutom upprepar i kommentardelen till sin Fernow-utgåva, se Erik Fernow, *Beskrivning över Värmland*, 2 (1977), s. 105. Därtill placerar Ernvik korset på fel plats, Korsmon i stället för det korrekta Stommen. Vidare stämmer inte Ernviks påstående att det var Olof Håål som genomförde antikvitrannsakingen i Älvdals härad. Håål var fogde i ett annat fögderi. Landshövdingens order rörande rannsakingen i det fögderi som Älvdals härad tillhörde vid denna tid (Mellansysslet) var ställd till fogden där, Peter Kihlberg. Se närmare Westlund 2003, s. 25 f.

12 Erik Fernow, *Beskrifning öfwer Wärmeland* (1773–79), s. 304 (1977, 1, s. 111). Om Fernows källa, se Westlund 2003, s. 24 f.

13 Fernow 1773–79, s. 223 not ss (1977, 1, s. 322 not 307).

14 Sverker Ek, ”Visan om Helig Olavs seglation”, *Edda* 1929, s. 9, 33, 38; Olav Bø, *Heilag-Olav i norsk folketradisjon* (1955), s. 78; *Sveriges medeltida ballader*, 2. Utgivna av

Svenskt visarkiv (1986), s. 91. Se också Ernvik 1955, s. 70–74.

15 Nils Ahnlund, *Oljoberget och Ladugårdsgårde*. Svensk sägen och hävd (1924), s. 49. Bø 1955, s. 81 anser däremot att visan till sin karaktär är mer folklig än andlig, varför den inte har spridits främst genom pilgrimers försorg.

16 Se bl.a. Ahnlund 1924, s. 44 ff.; Åsa Nyman, ”*Olofskult och Olofstraditioner i Jämtland*”, *Jämten* 1980, s. 38.

17 Anne Lidén, *Olav den helige i medeltida bildkonst. Legendmotiv och attribut* (1999), s. 104 ff.

18 Sålunda upptas i Sveriges medeltida ballader, 2, s. 91 Värmlandsbeskrivningens rader som det äldsta svenska belegget på seglationsvisan.

19 Karlstads stifts- och läroverksbiblioteks handskriftsamling (KSLB), *Archivum Wermelandicum*, 1, pag. 218 f., Föreningsarkivet i Värmland (FAV). Arbetet med denna första ”tomus” inleddes 1762 enligt Fernows egen uppgift två år senare, då han samtidigt betecknade den som ”nu [...] färdig och inbunden” (Erik Fernow, ”Swar på Anmärkningarne, [...]”, *Lärda Tidningar* 1764, s. 160 not c).

20 Erik Fernow, *Om Värmlands bergslag (fordom kallad Värmlandsberg) och staden Filipstad*. Översättning från latinet av Magnus R. Jungblom (1935), s. 11 f. med not 1 s. 12.

21 Fernow 1764, s. 15

22 *Svenska medeltids dikter och rim*. Utgifna af G.E. Klemming (1881–82), s. 341 f. Fernow citerar rimkrönikan efter Johan Hadorphs utgåva från 1675. Om rimkrönikan, se Jonas Carlqvist, ”*Studier i Historia Sancti Olai. En undersökning av en medeltida knytteldikt*”, *Dans och lek och fagra ord* [...]. Red. Patrik Åström (1995), s. 117–145.

23 KSLB, *Archivum Wermelandicum*, 1, pag. 219, FAV. Fernows hänvisning lyder i sin helhet: ”det kors wid Dahlby Kyrka, som omtalas här framföre sub N: 1 § 7” = hans avskrift av en vid antikvitrannsakingen upprättad handling och dess passus om korset (ibid., pag. 3), härövan i huvudtexten anförd efter exemplaret som ingavs till Antikvitetskollegium.

24 Härom se Westlund 2003. Se också Lars Erik Westlund, ”*Hök på Ekesberget – en seglivad fantasiprodukt*”, *VärmlandsAnor* 2020:2, s. 3–6.

25 Kristinehamns högre allmänna läroverksbiblioteks handskriftssamling, Lignell III, pag. 161, Värmlandsarkiv.

26 *Om korskrypning*, se Ahnlund 1924, s. 180–195.

27 *Rannsakingar efter antikviteter*, 1:1. Utgivna av Carl Ivar Ståhle (1960), 1:1, s. 174 f., 176 f., 186. 28 *Rannsakingar efter antikviteter*, 2:1, s. 52.

29 *Rannsakingar efter antikviteter*, 1:1, s. 201.

Yttre evenemang sommaren 2023

Under sommaren 2023 deltar Värmlands Släktforskarförening vid nedanstående evenemang

Bjurtjärnsdagarna, Bjurtjärns Hembygdsgård
Lördag 1 juli kl. 12 -16
Bokbord, Forskarhjälp, Rådgivning och Information

Holmedagarna Holmedal

Söndag 2 juli
Bokbord, Rådgivning och Information
Tid meddelas senare, se Värmlands Släktforskarförenings hemsida www.varmlandsrotter.se eller Holmedals Hembygdsförenings hemsida <https://www.hembygd.se/holmedal>

Klar-Hälja Norra Råda,

By Missionshus Kärnåsen
Torsdag 13 juli och fredag 14 juli kl. 12-16.30 samt lördag 15 juli kl. 12 - 16
Forskarhjälp, Rådgivning och Information

Filibjur Föreningsdag, Filipstad

Lördag 22 juli kl. 10-14
Bokbord, Rådgivning och Information

Kölaladan, Köla

3 juli – 30 juli Information om Värmlands Släktforskarförening på utställningen i Kölaladan

Fredag 21 juli
Bokbord, Rådgivning och Information

Fredag 21 juli

DNA i släktforskningen - hur fungerar det och hur man kan jobba med sina DNA-matchningar

Lars-Göran Jansson, ordförande i Värmlands släktforskarförening, berättar hur vi ärver vårt DNA och saker att tänka på. Med utgångspunkt från Family Tree DNA presenteras en metod för att bearbeta sina DNA-matchningar och underhålla sitt släkträd med tanke på källkritik.

Så kommer du igång med släktforskning

Britt-Marie Johansson, vice ordförande i Värmlands Släktforskarförening berättar vilka möjligheter som finns att släktforska samt hur man kommer igång.

Måndag 24 juli

Väckelsens hus i Värmland

Carl-Johan Ivarsson presenterar sin bok om missionshus, kapell och andra frikyrkobyggnader i Värmland.

Tid meddelas senare, se Värmlands Släktforskarförenings hemsida www.varmlandsrotter.se

Kulturveckan Sunne, Sunne Bibliotek

Tisdag 1 augusti kl. 10-18, Onsdag 2 augusti kl. 10-18

Bokbord, Forskarhjälp, Rådgivning och information

Föreläsningar Frykensalen Biblioteket Sunne

Tisdag 1 augusti kl. 14.00

DNA i släktforskningen - hur fungerar det och hur man kan jobba med sina DNA-matchningar

Lars-Göran Jansson, ordförande i Värmlands släktforskarförening, berättar hur vi ärver vårt DNA och saker att tänka på. Med utgångspunkt från Family Tree DNA presenteras en metod för att bearbeta sina DNA-matchningar och underhålla sitt släkträd med tanke på källkritik.

Tisdag 1 augusti kl. 16.00

Väckelsens hus i Värmland

Carl-Johan Ivarsson och Henrik Olsson presenterar sin bok om missionshus, kapell och andra frikyrkobyggnader i Värmland, med särskilt fokus på Sunne. Boken finns att köpa hos Värmlands släktforskarförening.

Onsdag 2 augusti kl. 14.00

Emigrationen till Nordamerika - hur och varför våra förfäder lämnade Sverige för ett nytt liv i Nordamerika. Britt-Marie Johansson, vice ordförande i Värmlands Släktforskarförening, berättar om hur och varför våra förfäder emigrerade och hur vi kan hitta deras resvägar samt deras amerikanska liv i arkiven.

Borgviks Museum, Borgvik

Lördag 5 augusti kl. 12-17

Forskarhjälp, Rådgivning och Information

Gravadagen Grava Hembygdsgård Träfotere

Söndag 20 augusti kl. 12-16

Bokbord, Forskarhjälp, Rådgivning och Information

Släktforskdagen i Forshaga – en vårlig succé

Lördagen den 6 maj arrangerade föreningen en Värmländsk Släktforskdag – självfallet inspirerad av de nationella Släktforskdagarna men också av andra lokala föreningar som arrangerat likartade saker med föreläsningar, mäsas, folkfest och mingel.

Det blev en stor framgång, även om vi fick konkurrera med kröning i England och andra saker man kan tänka sig göra en solig men något kylig majlördag. Vi räknar med att ungefär 250 besökare kom.

En sådan här dag fungerar inte utan ett stort antal frivilliga funktionärer i olika roller, föredragshållare och de som ville vara med som utställare. Våra lokala värdar Forshaga Hembygdsförening gjorde ett fantastiskt arbete.

Här får bilderna berätta om dagen!

Forshaga hembygds gård ligger i Skived och är Lagerlöfläktens ursprung.

Full aktivitet bland utställarna

Peter Borg och Lennart Andersson hjälper intresserade forskare

Britt-Marie Johansson hedrades med Släktforskarförbundets diplom, som utdelades av Lars-Göran Jansson

Fyra föreläsningar fyllde den lilla lokalen till sista plats

Medlemsresa

En medlemsresa till Sala Silvergruva är planerad i september. Kostnaden blir medlem jämte respektive 300 kr per person, övriga 350 kr i mån av plats.

I priset ingår:

- Bussresa
- Kaffe/te och smörgås vid framkomsten
- Guidad busstur genom gruvområdet
- Lunch före hemresan

Mer information på www.varmlandsrotter.se

Är du intresserad av att följa med?

Skriv till berith.hemmingberg@gmail.com

Hästköttskalaset i Eda hösten 1795

av Pelle Räf

I *VärmlandsAnor* 2022 nr 3 hade jag förmånen få berätta om soldaten Döhlman i Alster, som enligt en samtida tidningsnotis 1785 slaktat och saltat ner sin häst. Jag konstaterade också att man under de sista decennierna av 1700-talet på enstaka ställen i vårt långsträckta land kan hitta andra exempel på försök att övervinna fördomarna mot hästköttsätande, t ex i nordvästra Värmland enligt ett brev i "Carlstads Stifts- och Stads-Tidningar" 28/11 1795,

"Insändt ifrån Eda Sockn i Göbte Härad den 12 November 1795.

Wid början af förleden October månad hafwa Bruks-Patron Anders Sandberg och Adjuncten And. Beckman af åstundan at gagna, uplysa och strida mot skadliga fördomar, kommit öfwerens at ordenteligen slagta och til mat använda en et halft års gammal Hästunge. Til den 11 sistl. October hade de låtit tilreda en middags-måltid, och dertil kallat och budit Gäster af både Herrskaper och de betydligast och mäst uplyste Bönder. Men! Det geck här, som wid en mycket betydligare måltid eller Bröllop: – de som budne woro wille icke komma. NB. detta gäller om meniga man. Herrskaperne kommo så många, som icke hade giltiga hinder eller för långa vägar: och de ibland de budne af Ståndspersoner, som uteblefwo, hafwa likwäl fådt Häststekar til sig och ätit hemma i sina egna hus; de hederligaste och förständigaste ibland Bönderne woro öfwerlygde, at Hästkötts ätande icke wore wanhederligt, då det af förnuftigt folk betraktas. Men af fruktan för den ledsamhet och förakt, som de sågo förut, skulle dem tilfogas ibland sine af fördomar intagne medbröder, wägade de icke infinna sig. Wid middagsmåltiden den 11 Oct. woro följande personer närwarande: Fendricken Hr Carl Gustaf Milde, BruksPatron Sandberg och deß Son Carl Joh. Sandberg, Adjuncten And. Beckman, Chirurgen Carl Barkhausen,

J. Fogelberg och Besökaren Pihlström. Deße åto alle med god appetit Häststek, som utgjorde den förnämsste rätten. Under måltiden druckos skålar, för Hans Kongl. Maj:ts wår Allernådigste Konungs, för Hans Kongl. Höghets Hertigens Regentens, hela det Kongl. Husets, Fäderneslandets och alla redlige Medborgares wälgång. Sluteligen druckos

skålar under önskningsar, at alla skadliga fördomar måtte öfwerwinnas, i synnerhet den emot Hästkötts ätande. Efter måltiden infunno sig Sergeanten Olof Milde och Föraren Johan Erl. Råbock, som drucko alla förut uppräknade skålar. Några timar efter middagen instälde sig flere af Allmogen, som alla undfägnades. Häststek böds dem alla: men de mäste wägrade äta, dock woro någre ibland dem så mycket öfwer den allmänna fördomen, at de åto hwar sitt stycke Stek, och ibland dem woro twänne Karlar från Fryksdalen, som woro här på arbetet, hwilka höllo detta kött til godo. Bruks-Patron Werling på Adolfsforß och Pastor Gustaf Noreen på Köla hafwa begärt och fått Stekar af denna Häst sig tilskickade, som på båda ställen blifwit af flere Herrskaper spisade. Denne slagtning och anrättning af Hästköttet til mat, blef af de ouplyste och mindre wältänkande ibland allmogen ansedt som en skadlig nyhet, och efter deras tankar borde Prästen mista kappan, och de öfrige deltagare i slagtningen och måltiden blifwa ärolöse. Adjuncten Beckman fann sig derföre föranlåten, at Söndagen derpå, eller d. 20 post Trinit. sedan alt annat war slutat på Predikstolen, upläsa Ämbets-Memorialet N:o 1. af Carlstad den 17 Jan. 1795, samt Herr Baron Ceder-

Häst med alla kända utvärtens sjukdomar och exteriöra fel.
Ur: Lafosse: *Cours d'Hippiatrique*. Paris 1772. Från Veterinärhistoriska Museet, Skara.

hjelms Råd til menige man, tryckt i Stockh. 1794 [=1784], och höllt sedan följande Tal:"

Beckmans försvarstal torde dock vara alltför långt och tröttsamt att läsa i dess helhet. Det räcker förhoppningsvis med ett kort referat. Han framhöll att Gustav III smakat hästkött, att det rekommenderats av Collegium medicum i Stockholm och av Carlstads domkapitel, samt att Adam Cederhielm i sin broschyr 1784 påvisat att fördomen mot att äta hästkött innebar ett ekonomiskt bortfall i Sverige av "52 tunnor Guld årligen".

Efter att omständligt ha redogjort för sin delaktighet i hästslakt 6/10 och häststeksmiddagen 11/10, hoppades Beckman att Eda sockenbor skulle bli bland de första i landet "som öfwerwinna en så skadlig fördom", och "at wi icke längre må bortkasta det åt rofdjuren, som HERren ämnat oß til föda". Därmed avslutade Beckman sin utgjutelse med ett "Amen. Derpå börjades sjunga N:o 377: v. 12, 13."

Men prosten Noreens ungar (Se nedan!) får lära sig sjunga utantill vers 12 av den för oss obsoleta psalmen 377 i psalmboken före den wallinska, en vers som inleds: "Herre, hela riket akta, Led vår

konung i ditt ljus". Vi tvåtusentjugotalare ägnar oss i stället åt att redogöra för de personer som slaktade fölet samt sedan åt av eller i varje fall blev bjudna på dess kött.

"Bruks-Patron Anders Sandberg"

Brukspatronen Anders Sandberg (1738 - 1810) var född i Åmål, son till råd- och handelsmannen Gabriel Sandberg (ca 1708 - 1754) och Margareta Berg (ca 1711 - 1749). Han bodde nu i Södra Ämterud i Eda med sin hustru brukspatronsdottern Lena Greta Molithæa (ca 1745 - 1807), en dotter Lena (1764 - 1833) och en son Carl Jan eller Carl Johan Sandberg (1777 - 1844).

I bouppteckningen efter Sandbergs hustru 1807 observerar man följande tre poster: "1 Portrait Sah [lig] ÖfwerJägmäster Molithæus", "D:o do deß Frus" och "1 do min Swägersk. Anna Lisas", värderade till 8, 2 och 1 skilling vardera. Sålunda existerade det då och efterlyses nu konterfej föreställande överjägmästaren Anders Gustaf Molithæus (ca 1620 - 1691), hans hustru Anna Bratt och deras sön-dotter Anna Lisa Molithæa (ca 1739 - 1759).

Lena Sandberg gifte sig i juli 1803 med gränsridaren och rustmästarsonen Per Bergmark (1772 - 1803) i Eda. Deras lycka varade knappt ett halvår, ty maken avled "af lungсот" på Menlösa barns dag. Han lämnade efter sig bl a en sannolikt tom "wiol låda" och skulder som vida översteg tillgångarna. Hans änka Lena bodde kvar i Södra Ämterud till sin död. Så ock hennes bror Carl Johan Sandberg (Se nedan!).

"Adjuncten And. Beckman"

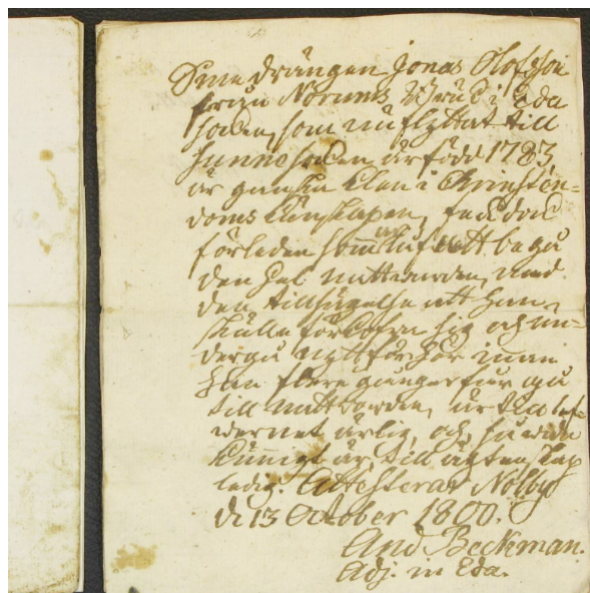
Om prästmannen Anders Persson Beckmans ursprung säger Edes-tam i herdaminnet att han var född i Karlskoga 1752 och bergsmans-son. Efter att i Karlskogas första husförhörslängder ha granskat bo-satta under tolv ortnamn "(-)bäck(-en)", finner man förvis-so en son Anders hos torparen Per Ersson (ca 1718 - 1794) och Anni-

ka Hansdotter (ca 1721 - 1793) i Svartbäcken och Karlsdal. Dennes födelse omkring 1752 tycks dock inte finnas i någon ministerialbok, där- emot under hans troliga föräldrar bland identifierade syskon, noteringar- na "Anders stude- rar" och "Studiosus And. Beckman" i två längder från 1770-talet.

Efter studier i Karl- stad och Uppsala samt prästvigning 1787 kom Beckman slutligen som ad- junkt till Eda 1790.

Där blev enkelt uttryckt alkoho- lism hans olycka. Ur herdaminnets litanian om honom kan det räcka med att citera hans mest dräpande epitet: "ett skadedjur i Herrans vingård". Hans försök att lära sockenborna äta hästkött kan vi väl ändå sätta upp på hans plus- konto? Dessutom läsa ämbetsbro- dern Gustaf Noreens (Se nedan!) empatiska eftermäle över honom i dödboken:

"Han hade goda ämbetsgåfwor och gjorde mycken nytta i För- saml. Men hans begärelse til star- ka drycker tiltog så at han derföre blef anklagad i Oct. 1802 och blef af Härads Rätten, Consistorium och Hof-Rätten dömd ifrån Präste ämbetet [=att "mista kappan"] ... 1803 d. 1 Maji höll han et mycket wackert afskedstal i Eda kyrka -

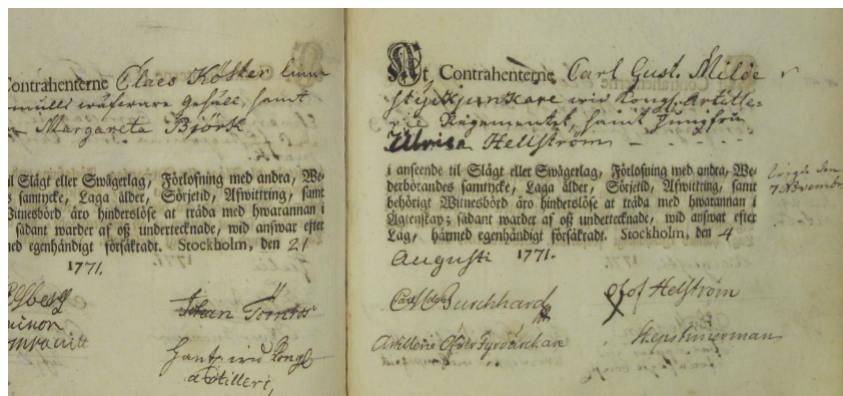
Prov på handstilen från "skadedjuret i Herrans vingård". 1800 kunde han skriva läsbart. Bild från Arkiv Digital: Eda (S) HII:1 (1770-1809) Bild 491

Sjuk och utfattig wandrade han se- dan omkring Socknen, tills han hos Gunnar Person i Helgeboda, mycket wäl beredd, dödde d. 20 Oct. [1805] 53 år."

Gunnar Persson (1761 - 1836) var en burgen bonde i Häljeboda. Be- hållningen i bouppteckningen ef- ter hans hustrus död 1815 uppgår till 995 rdr. Bland husdjuren mär- kes "1 Bässe af det spanska slag- et". I Boksamlingen bestod av ett tjog volymer, ett antal som med råge överstiger genomsnittet i ett bondehem under första halvan av 1800-talet.

"Fendricken Hr Carl Gustaf Milde"

Carl Gustaf Milde (1739 - 1797) hade sommaren 1773 kommit till

Vigselnotis för Carl Gustaf Milde och jungfrun Ulrica Hellström i Svea Artilleriregementes församling 1771. Bild från Arkiv Digital: Svea artilleriregementes församling (A, AB) E:2 (1764-1784) Bild 105

Eda skans med sin hustru Ulrika Hellström (ca 1752 - 1794) från "Kongl. Artillerie Församlingen" i Stockholm, där de gift sig 1771. Hans titel var då styckjunkare men under 1790-talet fänrik i Eda husförhörlängder. De röjer även att hans födelse skall sökas i Jämtland, närmare bestämt på Frösön. Men hustrun Ulrika var troligen stockholmska. Under åren "vid Eda skansar" födde hon åtta barn, varav fyra kan ha smakat på fölungen 1795. Själv avled hon året före slakten. I bouppteckningen efter henne konstaterar en bibliotekarie sorgesamt 32 "Dewerse andeliga och wärsliga Böcker werderas til hopa med 2.32.-" utan titlar.

Om äldste sonen Olof Milde (Se nedan!). Dottern Maria Cajsa Milde (1782 - 1849) gifte sig 1817 i Högsäter på Dal med den tvåfaldige änklungen, prosten Lars Hedrén (1757 - 1835). Denne hade varit bl a sjukhus- och garnisonspräst i Eda under de svåra krigsåren 1808-14.

Anna Sofia Milde (född 1785) finner vi tillfälligt i Köla 1800 hos Werlings på Adolfsfors (Se nedan!). Johan Fredrik Milde (1791 - 1851) blev gränssidare och tulluppsyningsman med ett sista viste i Mellbyn, Eda. I bouppteckningen efter honom ser vi "11 Cymboliske & 11 andra Böcker" och sätter ett litet frågetecken efter adjektivet.

"(Brukspatronen Sandbergs) Son Carl Joh. Sandberg"

Carl Johan Sandberg (1777 - 1844) förekommer alltså i källorna även som Carl Jan. Han kan ha biträtt eller åtminstone närvarit vid slakten av fölungen i början av oktober 1795. Fjorton dagar dessförinnan hade han i Sandsborg i Södra Ämterud blivit en tämligen ung far till en oä tös Maria Jansdotter. Han gifte sig emellertid inte med modern utan 1808 med bonddottern Agneta Nilsson (1786 - 1863) från Östra Sund i Arvika landsförsamling. De bodde först i Sandsborg. Det var enligt en något oriktig dialektuppteckning 1944 "Det älsta huset i samhället [Charlottenberg]. Byggs av brukspatron

Sandström i slutet av 1700-talet".2

"Chirurgen Carl Barkhausen"

Fältskären Carl Wilhelm Barckhaus(sen) (ca 1759 - 1806) hade kommit till Hultheberg i Eda via Holmedal. Där hade han 1789 gift sig med änkan och tullnärsdottern Ebba Lilja (född 1748), som samma år fött deras dotter Helena i Hajom i Holmedal.

Carl Wilhelm var troligen född i Göteborg, son till "Landtulls Besökaren Wilhelm Barckaus" (död 1783). I bouppteckningen efter fadern uppges sonen vara juvelerargesäll i Stockholm. Förmodligen enrullades han där som fältskärsagesäll. Nu tjänstgjorde han sannolikt som läkare för de detachement som tillfälligt var förlagda till Eda skans.

"J. Fogelberg"

Denne hästköttsavsmakare var säkerligen identisk med Johan Gustaf Fogelberg (1770 - 1805), benämnd "Premier Constapeln" d v s artilleriunderbefäl vid Eda skans. Han var född nästgårds i Köla, son till komministern Sven Fogelberg (1739 - 1804). Troligen var han musikalisk, ty enligt bouppteckning lämnade han efter sig "En flut Travär".

Men även "2^{ne} omyndiga barn", vars mor lär ha varit skånska och som Sara Greta Ekström (ca 1774 - 1854) först änka efter en tullsnok Wikström, när hon 1803 gifte sig med sin då avsuttne konstapel. Deras barn blev Cajsa Maja (1804

- 1810) och Carl Johan Fogelberg (1806 - 1885). Sonen slutade sina dagar som avskedad vice pastor på Hults ägor i Ånimskog.

"Besökaren Pihlström"

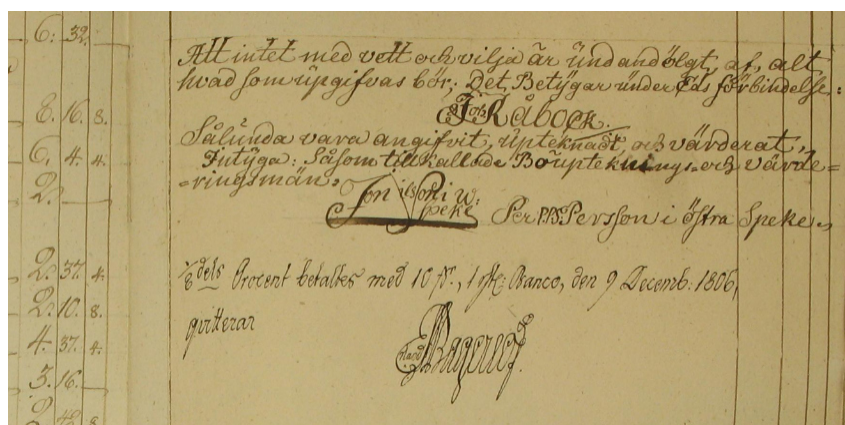
Besökare och visitatör var förr vanliga benämningar på tulltjänstemän. Besökaren Petter Pihlström (1771 - 1827) var son till visitatören Erik Andersson Pihlström (ca 1741 - 1782) i Trankil. Vi finner Petter i Eda först som dräng i Norra By hos tullöverinspektören och rådmanssonen Abraham Borell (1741 - 1798).

Två år efter det att Petter åt hästkött, stod han för bedriften att bli far till två barn, Britta i Eda 27/5 och Erik 30/12 1797 i Källsbyn i Trankil. Han gifte sig 25/6 1797 med Eriks mor Margareta Andersdotter (1776 - 1843) i Trankil. Där avled han som tullvaktmästare i Gunnarsbyn. Av de fyra böcker som redovisas i hans bouppteckning märks "Bartholms lärobok", d v s "Lärobok uti pharmaceutiska Experimentalchemien", Sthlm 1802, av Johan Bartholomæus Trommsdorff (1770 - 1837), ett för en tullsnok unikt bokinnehav.

Äldste sonen Erik Pihlström (1797 - 1831) "ärvde" faderns och farfaderns yrke och blev tullvaktmästare i Filipstad. En annan son Anders Pihlström (1800 - 1840) lär 1824 ha smitt järngrindarna till Trankils gamla kyrkogård. Själv ligger han i Nössemarks på Dal.

"Sergeanten Olof Milde"

Sergeanten Olof Milde (1774 - 1847) var alltså son till fänriken

Prov på Johan Erland Råbocks handstil i hustrun Annika Ekelunds bouppteckning 1806. Bild från Arkiv Digital: Jösse häradsrätt (S) FII:19 (1806) Bild 168 / sid 311

Carl Gustaf Milde (Se ovan!). År 1799 äktade han kyrkvärdsdottern Karin Persdotter Hagblom (född 1777) från Haga i Eda. Bosatt först vid Eda skans och därefter i Södra Ämterud ändrades Olof Mildes titel gradvis från sergeant via styckjunkare, tygvaktare och överuppsyningsman till tullinspektör. I bouppteckningen efter honom får vi veta, att sonen Fredrik Milde (1801 - 1875) blivit gränssidare. Av Olofs sexton böcker var två biblar, tre "Sabatsroer" och en lagbok. Hans bandhund tillsammans med fyra hönor och en tupp värderades till 1.24-

"Föraren Johan Erl. Råbock"

I likhet med Olof Milde kom föraren Johan Erland Råbock (1773 - 1828) sent till hästköttskalaset, men maktade ändå som de andra svälja ner smakbitar med hjälp av några klunkar okänt fluidum. Denne Råbock var lantmätarson född i Bro och som förare underbefäl.

Hans farfars far Bengt Råbock (1635 - 1722) hade deltagit i Karl XII:s dåraktiga dåd, och man frestas anta att även farfadern Johan Bengtsson Råbock (1685 - 1752) hann med en sådan sväng i Norge som merit innan han blev härads-skrivare. Han gifte sig 1727 i Älgå med prostdottern Elisabet Danielsdotter Lagerlöf (1703 - 1748).

Bouppteckningen efter farfarn är synnerligen detaljerad på 27 sidor. Den upptar t ex tio tavlor som ändas med "Kong *Christiern Tyrans Contra fait*". En f d bibliotekarie noterar ungefär 32 boktitlar uppdelade i "*Andelige*" och "*Wårdslige*", samt igenkänner omgående bland de senare "*Lucidors Helicons Blomster*" 1688 och "*Coleri Oeconomia*" 1683-86 eller 1694, men måste anlita bl a Libris för att förstå att "Wålmente tankar af *Tittul*:" är "Wålmente Tanckar Om Deßa Tidens Skadeliga Öfverflödighet I Kläder och Hushåldning" etc 1714 av borgmästaren i Kristinehamn Sven Lagerlöf (1670 - 1731). Musikintresserade gläder sig åt att farmor eller farfar Råbock kan ha spelat "Fleut Douse".

Sonsonen Johan Erland Råbock bodde hos föräldrarna i Östra Spe-

ke strax norr om Arvika. Åren 1792-95 var han förare vid 3:e majorens kompani av Närke & Värmlands regemente.³ Han avled avskedad och utfattig i Västra Högvälta i Arvika landsförsamling.

"twänne Karlar från Fryksdalen"

Visst är det trist att vi inte får veta namnen på nästan de enda odalmän som tycks ha ätit av fålen 1795.

"Bruks-Patron Werling på Adolfsforß"

Adolfsfors bruk ligger i Köla en dryg mil från Södra Ämterud i Eda, där hästslakten 1795 förmodligen ägde rum. Den stek som brukspatronen Johan Henrik Werling (1773 - 1821) fick sig tillsänd i efterhand, kan sålunda knappast ha hunnit bli otjänlig till föda.

Werling inledde bruksverksamhet även vid Häljebodafors i Eda året därpå. Midsommaraftonen 1801 äktade han Brita Beata Noreen (1774 - 1856), dotter till prosten i Köla (Se nedan!). De flyttade från trakten och avled i Munkfors respektive Filipstad.

"Pastor Gustaf Noreen på Köla"

Hösten 1795 bodde prästmannen Gustaf Noreen (1764 - 1809) och var vice pastor hos sin far, prosten Sven Noreen (1725 - 1897) i Köla. Denne hade ett stort hushåll om minst ett dussin personer. Exakt vilka som var hemma i oktober 1795 och förutom sonen Gustaf fick smaka på det ditsända köttstycket, är naturligtvis omöjligt att säga. Nämnas måste prostinnan och överstedottern Ulrika Eleonora Silfverswård (1742 - 1807) samt av Gustafs sannolikt sex hemmavarande syskon, stenristaren och blivande överinspektorn över Värmlands gränstullar Erik Noreen (1763 - 1841). De övriga fem får den förvetne läsaren själv plocka fram med namn o s v ur Edestams herdaminne.

Ungkarlen Gustafs bouppteckning är späckad med många intressanta poster, t ex såväl spanska som "Half Spanska" och svenska får till skilda värden.¹ Vidare en "Jn-

sect Samling uti ett Litet skåp", "Ett Fat med Kopparskifwa til Elektricitet" och "Konung *Fredric Willhelms Portraite*". Hans bibliotek om minst 125 titlar vore troligen av intresse för bibliofiler att identifiera i detalj, exempelvis "*Landt Prästen i Wakefjäl*" med fråga om "*En Tjock mans Händelser*" går att applicera på den bortgångne ägaren själv.⁴

Under mer än de tre sista decennierna av sin levnad bodde också Gustafs farbror, assessorn i bergskollegium Axel Noreen (1726 - 1799) i Köla prästgård. Denne lämnade efter sig en nästan lika omfattande boksamling som brorsonen. Därtill ett synnerligen imponerande innehav av 41 kartor. Smaka på "*Charta* som wisar belägenheten så wäl af de Sjöar och Strömmar hwilka till Segelfartens inrättande imellan *Götheborg* wid *Wästerhafwet* till *Norrköping* eller *Söderköping* wid *Östersjön* äro tjenande, som af de förnämste wattungdrag, hwilka ifrån sidorna af dem infalla."⁵ En förstudie till Göta kanal?

Här reklameras endast "Hans eget *Portrait*" och "En tafla ... föreställande en ångerfull spelare" samt "En *Medaille* öfwer *ÖfwerInspektoren* wid *LandtMäteriet Christopher Faxell*" (1704 - 1780), prästson från Åmål.

1. Att Häljebodabonden och Köla-prästen ägde spanska får vittnar om att undervisningen vid Jonas Alströmers schäferskola på Höjentorp och i Alingsås 1736-64 indirekt burit frukt t o m i nordvästra Värmland. Alströmer propagerade nämligen för, d v s ville helst ha ull från spanska i st f svenska får till sina spinnerier i Alingsås. Se t ex P Räf, Fårkonsulenter på 1700-talet, Sthlm 2010!
2. Upppteckning i SOFI gjord av Per Henningsson (1921 - 1995), vars licentiatavhandling behandlar medeltida värmländska personnamn.
3. GMR 194 s 408.
4. Wakefield-prästen vållar väl inga problem? Däremot förmodligen författaren till en korpusent "manns" liv och leverne, den tyske skriftställaren Friedrich Nicolai (1733 - 1811) vars "Geschichte eines dicken Mannes" kom i svensk översättning 1797.
5. Kartan ritades av kartografen Nils Marelius (1707 - 1791), som även lät trycka en beskrivning av den ca 1775. Den påträffas under böcker i Noreens bouppteckning.

Ordföranden har ordet

Värmländsk släktforskardag

Som ett led i föreningens 40-årsfirande anordnade vi en värmländsk släktforskardag lördagen den 6 maj på Forshaga hembygdsgård. Det var första gången vi provade på ett arrangemang av den här typen, och vi fick många positiva kommentarer vilket gör oss mycket glada. En grov uppskattning är att ca 250 personer besökte hembygdsgården denna soliga lördag. Ett stort tack till utställare, föreläsare och funktionärer som gjorde detta möjligt. Ett speciellt tack till Forshaga hembygdsförening vars engagemang starkt bidragit till en mycket trevlig dag. Ett bildreportage hittar Du på annan plats i detta nummer.

Artificiell Intelligens på gott och ont

I förra numret av vår tidning lät vår redaktör AI-roboten ChatGPT skriva texten i Redaktörens ruta som ett test, men lovade samtidigt att fortsättningsvis hålla i pennan själv. Det här är en teknik som kommit för att stanna, men gör att vi måste bli ännu mera källkritiska för nu börjar det bli svårt eller till och med omöjligt att avgöra om det är en människa eller maskin bakom texten. Att skapa bilder med AI genom att ge roboten en skriven instruktion är lika enkelt.

Den här bilden har jag skapat med hjälp av AI-roboten Picsart genom att ge instruktionen ”gammal man läser en bok” och sedan vänta några sekunder. Mannen och boken

finns inte i verkligheten och bilden är därför helt unik. Nästa gång man ger samma instruktion skapas inte just denna bild. En ganska oförarglig bild, men AI kan även

skapa bilder/filmer av verkliga personer i en miljö/situation som personen absolut inte vill förknippas med. Betyder det här att man inte längre kan lita varken på det man läser, ser eller hör? Vi släktforskare har alltid varit källkritiska, så jag tror att vi är ganska väl rustade för framtiden.

Möt oss i sommar i Värmland

Vi har glädjen att få delta i ett antal olika arrangemang i Värmland i sommar. Nya platser för i år är Köllaladan i Köla och Holmedagarna i Holmedal. Mer information om alla våra aktiviteter i sommar hittar du på annan plats i detta nummer.

Ha en bra släktforsksommar!

Värmland den 7 maj 2023
Lars-Göran Jansson, ordförande

Antavla 256

Jag har varit medlem i Värmlands Släktforskarförening i så många år, men aldrig kommit mig för att skicka in en antavla, som visar min koppling till Värmland.

Huvudpersonen i antavlan får bli min mormors mor Vendla, som föddes i Borgvik, men växte upp hos en morbror och moster i Stömne.

Hennes anor visar det som sägs, att det var vanligt att smedsöner gifte sig med smeddöttrar! Många stora smedsläkter finns med bland Vendlas anor, och då givetvis även bland mina anor. Bland andra så finns namnet Wennerström med i två olika grenar, men om det finns något samband har jag inte lyckats finna.

Kerstin Fryksén
Falun

kerstinfryksen@gmail.com

Antavlan är kompletterad med några datum och orter med hjälp av Värmlands Kyrkboksregister. Detta markeras med *kursiv stil* (Red:s anm).

Litteratur:

Bergman, D, Charlottenberg. – *Eda i gammal och ny tid*, Eda 1975 s 506-17.
Bratt, H, *Några anteckningar om släkten Bratt från Brattfors*, Sthlm 1951.
Carlsson, O, *Minnen från Köla*, Arvika 1944.
Edestam, A, *Karlstads stifts herdaminne 1-6*, Karlstad 1965-2007.
Egardt, B, *Hästslakt och rackarskam*, Sthlm 1962.
Ekstrand, V, *Svenska landtmätare*, Sthlm 1896-1903.
Höglind, G, *I sydväst*, Sthlm 1963.

Lewenhaupt, A, *Karl XII:s officerare*, Lund 1977.
Montelius, E, *Adolfsfors*, Sthlm 1920.
Noreen, A, *Släkten Noreen från Värmland*, Uppsala 1917.
Samzelius, H., *Jägeristaten*, Sthlm 1915.
Schotte, G, *Adolfsfors bruks- och personhistoria. – I Köla V*, Adolfsfors 1966 s 22 - 60.
Svensson, B, *Födomar mot hästkött och oärliga rackare. – Skånsk hästhistoria*, Lund 2007 s 107-10.

Fortsättning från föregående sida

Antavla nr 256	Upprättad för Vendla Bergström, f Bläckberg 28/4 1894 i Stömne, Stavnäs (S)				mm m (15) t Kerstin Fryksén. Orter i (S) län om inte annat anges	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	NU = Nedre Ullerud	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2. får	Bläckberg	Bläckberg, Niklas. Smed	Bläckberg, Henrik. Mästersmed			
Bläckberg	Zackarias	f 7/10 1789, Varnum, Älvbro bruk	1761-13/2 1833, Visnum, Krontorp			
Zackarias	Smed	d 5/2 1849, Visnum	Wennerström, Stina	Wennerström, Nil. Mästersmed	1736, Karlskoga(T)-1799, Varnum	
Valsarbetare	f 26/6 1831	g 4/5 1815, Ölme	8	Henriksdotter, Maria	9/5 1734, Varnum-14/4 1771, Varnum	
f 3/1 1873	Visnum, Krontorp, Sjöeh	Svensdotter, Anna-Cajsa		Hästsko, Zachris		f 1718
Borgvik	d 2/5 1917	f 15/9 1794, Ölme		Stina		f 1719
d 19/1 1961	Borgvik, Borgviks bruk	d 6/8 1838, Visnum, Krontorp				
Borlänge(W), Tjärna Övrig	g 2/9 1858, Stavnäs 4	9	2/8 1751, Lungsund-1815			
g 12/10 1895	Broström	Broström, Emanuel. Hammarsmedsmästare	Broström, Bengt. Mästersmed	Broström, Johan. Hammarsmed	17/9 1758, Borgvik-1820, Svanskog	
Stavnäs	Maja Kajsa	f 18/4 1811, Ödeborg(P), Rådanefors	29/12 1779, Långserud-26/11 1858, Svan	Nykvist, Helena	29/12 1753, Borgvik-6/11 1811, Svanskog	
Nr 1. ansökare		d 2/7 1894, Stavnäs, Stömne bruk	Andersdotter, Maria			
Bläckberg	f 21/10 1831	g 11/9 1831, Svanskog	10			
Vendla Cecilia	Svanskog, <i>Bruket</i>	Stålhandske, Lena Maria		Mattsson, Anders. Mästersmed	28/12 1754, Ransäter-1830, Ransäter	
f 28/4 1894	d 14/2 1893	f 17/9 1811, Ransäter, Munkfors	13/2 1783, Ransäter-11/8 1867, Svanskog	Jansdotter, Cajsa	1748-11/1 1826, Ransäter	
Stavnäs, Stömne	Borgvik	d 3/3 1885, Stavnäs, Stömne bruk	Lindberg, Kristina Kajsa Olsdotter	Lindberg, Olof. Hammarsmedsmästare	1753, NU-1827, Äivsbacka	
d 17/4 1986	Wennerström	5	11	Jansdotter, Sara	22/7 1751, Nyed, Molkom-19/9 1835, Nyed	
Stora Skedvi (W)	Karl	Wennerström, Nils Nilsson. Hammarsmedsmästare				
g 5/12 1914	Smed	f 21/2 1797, Varnum, Hugsterud <i>Norra</i>		Wennerström, Olof. Mästersmed	1740-19/4 1789, Kroppa	
Västansfors(U)	f 18/3 1834	d 28/5 1858, Gustav Adolf, Gustavsfors	12	Matsdotter, Maria	28/9 1738, Varnum, Kurland-25/3 1804, Varnum	
Bergström	Kroppa, Hättälv	g 26/5 1822, Varnum	30/9 1771, Varnum-11/12 1839, Varnum			
Johan Verner	d 5/4 1914	Olsdotter, Cajsa				
f 24/12 1890, Silvberg(W)	Stavnäs, Stömne	f 15/3 1800, Varnum				
Nr 3. mor	g 23/6 1860, Brattfors 6	d 2/5 1875, Gustav Adolf	13			
Wennerström	Kvarnström	Larsson, Magnus. Mjölare		Ersson, Jöns	26/5 1735, Lungsund-17/6 1803, Lungsund	
Hedvig Elisabet Charlotta	Anna Lisa Magnusdotter	f 20/10 1812, Lungsund, Bjurbäcken	24/11 1772, Lungsund-7/4 1840, Lungsund	Olsdotter, Margareta	21/7 1745, Lungsund-22/12 1712, Lungsund	
f 20/3 1871	f 23/8 1839	d 19/8 1852, Brattfors	Svensdotter, Anna Cajsa	Bock, Sven	8/6 1751, Gräsborn, Lesjöfors-4/1 1805, Lungsund	
Stavnäs, Stömne	Brattfors, Brattforshyttan	g 23/6 1837, Kroppa	14	Jeansdotter, Lena	26/3 1746, Lungsund-30/11 1793, Lungsund	
d 11/7 1945	d 29/10 1919	f 1/1 1816, Kroppa		Persson, Petter. Torpare		f 1754
Ronneby(K), Cactus 2	Stavnäs, Stömne	7	15	Andersdotter, Stina		f 1756
			6/11 1794, Kroppa-26/11 1883, Kroppa	Jansson, Erik. Torpare	17/9 1758-14/6 1821, Kroppa, Nykroppa	
				Andersdotter, Anna	1/12 1759-2/7 1823, Kroppa, Nykroppa	

Antavla 257

Det var under 1900-talets början som i stort sett alla patronymikon i Sverige fasades ut och ersattes med familjenamn – allt genom ny namnlag och nya förordningar avseende folkbokföringsrutinerna. Så gick det också i min egen farfars familj. Hans tillhörde den första generationen som bar ett familjenamn som sedan också ärvdes både av söner och dotter – och från dem vidare in i nutid. ”Upphovsmannen” till namnet Olausson är således min farfars pappa som hette Olaus Jansson. Den här antavlan utgår från honom. Olaus föddes på den numer sedan länge försvunna gården Skohamra i Södra Högsäter i Gillberga och året var 1852. Han miste båda sina föräldrar innan han fyllt tio och uppfostrades hos olika släktingar tills han blev vuxen nog att ta drängtjänst.

Förmynderskapsräkenskaperna för honom är numera i min ägo och berättar år för år hur det gick ekonomiskt för Olaus. De säger däremot ingenting om hur han hade det personligen, men traditionerna som förmedlats talar om högst växlande villkor och mottaganden i de olika hem där han vistades. Han var sannolikt glad att bli vuxen och få möjligheten att själv forma sitt liv. Under drängtjänst i Stömne blev han allvarligt sjuk i vad som kallades nervfeber och förlorade under den tiden det mesta av sitt hår. En flicka som såg honom ligga där orkeslös tog sig an honom och kärlek uppstod vid sjukbäddens samtal. Flickan hette Serafia Olsdotter och när Olaus tillfrisknat blev de ett par. År 1879 gifte de sig och med tiden fick de sju barn tillsammans. Efter några år i Serafias hemby Stömne kom de att bosätta sig på gården Låglunda i Häljebol i Gillberga socken – ungefär en kilometer från Olaus egen födelseplats. Olaus dog som hemmansägare 1910 medan Serafia levde fram till 1939. Hon

förmedlade mycket av släktens historia vidare till sin dotter Maja, som i sin tur berättade om den för mig när vi under 1970-talet kurade mången skymning tillsammans.

Antavlan är präglad av den geografiska koncentrationen till Glafs fjordsdalen i västra Värmland. Förfäderna har bott i många olika byar, men de allra flesta av dem är belägna i antingen Gillberga eller Stavnäs socknar. Här är det möjligt att följa rotträderna i till exempel Högsäter, Nysäter, Aspsäter, Brandsbol och Fjöle ner till 1500- eller 1600-talen. De flesta förfäder har, föga överraskande, varit bönder, självägande eller arrendatorer med sina över tiden olika titlar: frälsebönder, åbor och annat. Några har kombinerat jordbruket med hantverk eller varit soldater.

På Olaus farmors sida finns Glaskogens skogsfinska släkter representerade, bland annat genom Vilhuinen från Nordtorp på Stömneskogen. Olaus mormor var istället född i Gunnarskog, längre upp i dalgången, och orsaken till flytten till Gillberga kan i det fallet enkelt klarläggas. Hennes pappa var trädgårdsmästare hos godsägarfamiljen Löwenhielm och när de sålde den stora gården Sälboda i Gunnarskog i slutet av 1780-talet följde trädgårdsmästarfamiljen med dem ner till Björnö i Gillberga – för att sedan bli kvar där.

Som i de flesta fall har det funnits släktgåtor att lösa – och en del återstår förstås. Det gäller inte minst frågan om ursprunget för Olaus farfars farfars föräldrar, de som dyker upp i Älvik i Gillberga åren omkring 1700. Den som har några ledtrådar till varifrån Olof Larsson (ca 1671-1754) och hans hustru

Anna (hette hon så?) Jansdotter (ca 1673-1751) härstammade får gärna höra av sig – de dog både i Segoltan i Eds socken.

Efterforskningarna i släkten har förstås underlättats kraftigt av domboksregistret för Gillbergs härad, det som omfattar den långa perioden från 1600-talets början och fram till ca 1860. Utbytet med andra släktforskare har också gett mycket och framförallt vill jag tacka min (avlägsne, men dock) släkting Ingvar Dahl, Arvika, som lagt ner så mycket arbete i kartläggningen av våra gemensamma förfäders liv. Tacket får tyvärr bli postumt eftersom Ingvar avled 2021. Hans insatser är dock dokumenterade i de databaser, som han frikostigt lämnade till Värmlands Släktforskarförening till gagn för alla intresserade.

Peter Olausson
lassevander@hotmail.com

Antavla nr 257	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63	
Nr 2. får	Larsson	Jonsson, Lars	Olsson, Jonas. Bonde	Larsson, Olof	Larsson, Olof
Olsson	Olof	f 2/9 1739, Borgvik, Borgvik Södra	29/6 1708, Gillberga-26/9 1770, Långserud	Jansdotter, Anna	c 1671-26/4 1754, Ed, Segoltan
Jan	Hemmansbrukare	d 22/7 1779, Gillberga, Högsäter Norra	Jönsdotter, Kerstin	Nilsson, Jöns	c 1673-.../9 1751, Ed, Segoltan
Hemmansägare	f 25/6 1773	g 26/12 1768, Gillberga	8 Gillberga, Ragnisbol-28/12 1773, Gillberga	Nilisdotter, Gunilla	c 1689, Gillberga, Älvik-27/10 1746, Gillberga
f 9/6 1802	Gillberga, Högsäter Norra	Nilisdotter, Anna	Ersson, Nils	Asmundsson, Erik. Nämndemanc	d c 1764 i Gillberga, Mon
Gillberga, Hösås	d 25/9 1810	f 4/7 1735, Gillberga, Högsäter Norra	12/9 1706, Gillberga-1783, Gillberga	Andersdotter, Elin	c 1681-24/10 1753, Gillberga, Högsäter Södra
d 25/4 1861	Gillberga, Ökne frälse	d 16/8 1813, Gillberga, Åsebösket	Amundsdotter, Britta	Persson, Amund. Bonde	c 1669, Gillberga-.../3 1719, Gillberga
Gillberga, Högsäter Södra	g 29/12 1799, Gillberga	4	9 24/3 1708, Gillberga-19/2 1769, Gillberga	Torstensdotter, Karin	c 1674-8/5 1737 i Gillberga, Nysäter
g 25/3 1829	Jonsdotter	Nilsson, Jon. Torpare	Torstensson, Nils. Bonde	Nilsson, Torsten	c 1670-19/4 1730, Gillberga, Blixbol
Gillberga	Maria	f 7/5 1741, Gillberga, Speke	18/12 1714, Gillberga-3/6 1782, Gillberga	Nilisdotter, Britta	Gillberga, Blixbol->1741
Nr 1. ansökare	f 11/3 1776	g 29/12 1771, Sillerud	10 3/3 1782, Gillberga-3/3 1782, Gillberga	Håkansson, Bengt. Bonde	c 1680, Gillberga-6/1 1765, Gillberga
Jansson	Sillerud, Tegen	Olsson, Olof	Olsson, Olof	Olsdotter, Ingeborg	23/11 1688, Gillberga-19/12 1764, Gillberga
Olaus	d 29/5 1830	f 4/11 1744, Sillerud, Höghult	19/4 1714, Glava-6/8 1790, Sillerud	Larsdotter, Karin	c 1675, Stavnäs-12/10 1745, Sillerud, Höghult
Hemmansägare	Gillberga, Ökne frälse	d 7/1 1780, Sillerud, Tegen	Olsdotter, Karin	Nilsson, Olof	c 1680, Glava->1754, Glava, Björbol
f 4/8 1852	5	11 23/7 1715, Glava-31/3 1793, Sillerud	Nilsson, Anders. Bonde	Andersdotter, Anna	c 1681, Glava-30/4 1744, Glava, Björbol
Gillberga, Högsäter Södra	Olsson	Andersson, Olof. Dräng	Nilsson, Anders. Bonde		
d 11/12 1910	Anders	f 31/8 1748, Stavnäs, Fjölle Södra	c 1716-30/1 1751, Stavnäs, Fjölle Södra		
Gillberga, Häljebol	Hemmansbrukare	d 20/7 1774, Stavnäs, Fjölle Södra	Nilsdotter, Ingeborg	Olsson, Nils. Bonde	c 1678-21/6 1748, Stavnäs, Söpple
g 1879	f 9/12 1773	uå	12 1/2 1723, Stavnäs-6/4 1796, Stavnäs	Olsdotter, Ingeborg	25/7 1693, Stavnäs-5/1 1765, Stavnäs
Olsdotter	Stavnäs, Byn	Jonsdotter, Kerstin	Olsson, Jon	Ersson, Per	c 1638-c 1718
Serafia	d 21/9 1859	f 13/3 1742, Stavnäs, Haltersbol	1703-4/1 1781, Stavnäs, Rud Östra	Bryntesdotter, Elin	c 1658-24/7 1734, Stavnäs, Byn
Nr 3. mor	Gillberga, Häljebol	d 11/4 1819, Stavnäs, Tängeberg	Persdotter, Britta		
Andersdotter	g 14/10 1804	6	13 11/1 1708, Stavnäs-3/5 1792, Stavnäs		
Stina	Persdotter	Persson, Per. Trädgårdsmästare	Persson, Per		
f 19/10 1805	Maria	f 19/3 1749, Brunskog, Prästgården	d <1781	Källarsson, Erik. Båtkarl i Brunskog, Brunsbergs bruk	
Värmskog, Strand, Björn	f 5/11 1779	d 18/12 1801, Gillberga, Björnö	14 12/12 1725, Brunskog-25/9 1789, Gillberga	Olsdotter, Karin	
d 26/5 1859	Gunnarskog, Kätterud	Persdotter, Karin	Nilsson, Per. Kyrkvård, magasinförstånd	Andersson, Nils. Kyrkvård 1686, Gunnarskog-6/4 1742, Gunnarskog	
Gillberga, Högsäter Södra	d 27/1 1846	f 30/3 1755, Gunnarskog, Tobol	1726, Gunnarskog-23/8 1781, Gunnarskog	Persdotter, Kerstin	
	Gillberga, Ökne frälse	d 28/6 1824, Gillberga, Häljebol	Elofsdotter, Kerstin	Månsson, Elof	10/11 1697, Gunnarskog-2/5 1757, Gunnarskog
	7	15 1729, Gunnarskog-13/8 1783, Gunnarskog	Andersdotter, Malin	Andersdotter, Malin	

ff f (8) t. Peter Olausson. Alla orter i (S) län

Värmlands Släktforskarförening fyller 40 år!

Höstens program

Plats: Arkivcentrum, Hööksgatan 2, Karlstad

Torsdag 21 September 18.30 **Dialektforskning i Värmland, dialektgränser och dialektkartor**
Elias Storm, författare till boken "Ölmemålet, en dialekt- och sockenmonografi". Boken kommer att finnas till försäljning.

Lördag 14 oktober 11.00 – 16.00 **Släktforskardag på Värmlands Museum**
Separat program

Torsdag 2 november 18.30 **Släktforskar-Café**
Vi träffas och fikar tillsammans, tar upp frågor som ni vill diskutera och ev. få svar på.

Torsdag 23 november 18.30 **Gårdsforska**
Britt-Marie Johansson
Värmlands Släktforskarförening

Välkommen!

Programgruppen

Arrangör: Värmlands Släktforskarförening i samarbete med
Folkuniversitet och Arkivcentrum Värmland

Vi har också forskarhjälp torsdagar kl. 16-19 i Arkivcentrum
se mer på varmlandsrotter.se